

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, október 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérlik: Az ország érdekében.
- A képviselőház ülése.
- A program a párt előtt.
- Kaszinói mulatságból párbaj.
- A zenekedvelők közgyűlése.
- Orvos a vádlottak padján.
- Aradiak — Bánffy Dezsőház.
- Andó Jullát elítélték.
- Gulner államtitkár lemondott.
- Az építő-szezon végén.
- A filharmonikusok szervezkedése.
- A vajgyár megnyitása.
- Tárca: Bün. Irta: Csehov Antal.
- Csarnok: Alkony. Irta: Gömbösné-Galamb M.

Az ország érdekében.

Arad, október 29.

A szabadelpvűpárt mai értekezletén Tisza István gróf, a designált miniszterelnök, a következő, általános tetszéssel fogadott kijelentést tette:

— Hogy az ügy diadalmaskodni fog-e, mindazok, a kik a helyzet nehézségeit látják, mindazok, a kikben él a kötelesség-érzet tudata, hogy ebből a válságos helyzetből az országot kivezessük, hogy mindazok minden mellékteljesítést félretéve nem az én csekély személyemért, de az ország érdekében nekem ebben segédkezet nyújtsanak.

Mindannyian érezzük, hogy Tisza István grófnak tökéletesen igaza van. E pillanatban szigorú és megkerülhetetlen követeléssel a haza érdeke lép pártkülönbség

nélkül minden tényező elé, a kinek szerepe van a válság intézésében. Egyenesen bűn volna e mindenekelőtt való nagy érdekek ellen, ha azt most alárendelnék különféle egyéb érdekeknek, pártszempontoknak. E pillanatban egyedül a haza parancsoljon. Ez a parancsszó pedig azt követeli, hogy *rendet teremtsünk az országban.*

Mióta az országgyűlés bevonult a Dunaparti fényes palotába, azóta nincs szabályszerű, eredményes törvényhozási munkálkodás. A mit múlt évi október havától kezdve ezen a téren alkottak, teljesen elenyészik a végzetlenül maradt feladatok óriási halmaza mellett, a mit az obstrukció és az ebből eredt válság az ország roppant kárára felgyűjtött.

Nagy tévedés azt hinni, hogy ez időszak mulasztásai, politikai s különösen közgazdasági életünk veszteségei ki lesznek korrigálva mindjárt abban az órában, a mikor a parlamenti munka újból kezdetét veszi. Ezt bizony hiába próbáljuk tenni, azt nagyon nehezen lehet helyre-pótolni.

Hanem most már talán eljutottunk a vészterhes időszak végéhez; talán sikerülnie fog az új miniszterelnöknek, hogy a parlamentet visszavezesse a gyümölcsöző munkához. Talán bekövetkezik az a pillanat, melyben a nemzet képviselői mégis csak fölismerik, hogy sürgősen és halaszthatatlanul *mennyt kell tenni a nem-*

zetért, hogy politikai és anyagi existenciáját további súlyos kockázatokba ne sodorjuk.

És mindennek be is kell következnie, mert nincs több időnk a hallgatásra. Ha csupán anyagi érdekeink kockázatát tekintjük is, a legszomorubb kép tárul szemünk elé.

Nemcsak a parlamentben szünetelt a munka, hanem a miniszteriumokban, az ország adminisztrációjában is. Hónapok óta mindenütt csak az elkerülhetetlen folyó ügyeket intézték el és az állam egész gépezete bénultan, akadozva végzi munkáját, rengeteg teendő hagyva megoldatlanul. A képviselőház asztalán fel vannak halmozva sürgős törvényjavaslatok, melyeknek az ország érdekében régóta életbe kellett volna lépniök. Allami költségvetésünk még erre az esztendőre sincsen és a jövő budget végleges összeállítására még egyetlen lépés sem történhetett, a közös költségek elintézetlen voltát nem is számítva a levegőben lebegő ügyek között, hogy a hosszú válság következtében még inkább megromlott viszonyok közt most is elég az az összeg, melyet ezen a címen háromnegyed esztendő alatt előirányoztak! Ott van továbbá a valuta-rendezés sürgető ügye, a vám- és kereskedelmi politika nagy kérdései, a kiegyezés, az autonom vámtarifa dolga stb. Gondolnunk kell mindezek mellett a tisztviselők fizetésrendezésének, az adótörvények

Bün.

Irta: Csehov Antal.

Migujev törvényszéki ülnök visszatért esti sétájáról és nagyot sóhajtván állt meg egy táviró-oszlop alatt. Egy héttel előbb ugyanezen a helyen lesett rá Agnija, a korábbi szobaleánya és gunyosan szolt neki oda:

— Megállj csak, majd adok neked ártatlan leányokat elcsábítani! A gyermekünket a házamba viszem, a bíróság elé megyek és mindent elmondok a feleségednek.

A leány kivitte, hogy Migujev a bankba ment és ötezer rubelt íratott a nevére. Migujevnek megint eszébe jutott a dolog; nagyot sóhajtott, mert szörnyen megbánta, hogy ilyen lépésre ragadtatta el magát, amely anyai büjjal és vesződséggel járt.

Mikor a háza elé ért, leült a lépcsőre, hogy pihenjen. Tíz óra volt. A felhők mögül a hold leskelődött. Egyetlen lelket sem lehetett látni: az öregek lefeküdtek, a fiatalok pedig a közel erdőben sétáltak.

Mialatt a nadrágja zsebében gyujtót keresett, hogy cigarettára gyujtson, a könyökével valami puhához ért és felemelte a jobb karját, hogy megnézzé, mi az. Egyszerre úgy megretent, mintha kigyót pillantott volna meg. A lépcsőn egy csomó feküdt. A csomó egyik vége nyitva volt és mikor az ülnök belényült, lágy és meleg testhez ért. Izgatottan felugrott és körülkémlelődött, mint a rab, a ki a profózától akar elmenekülni.

— Tehát mégis elhozta! — bökte ki boszusan és ököibe szoritotta a kezét. — Most itt fekszik a bün gyümölcse. Ó, Iscenem!

Rémület, düh és szégyen fogta el. — Mit tegyek most? Mit szol majd a feleségem, ha megtudja? Mit fognak mondani a kollegák? Ó excellenciája pedig kárörömében bizonyosan a gyomrát fogja veregetni és gunyosan fog szólni: „Gratu'ók. A vén kecske! Ez az Erasztovics Szemjon bolond egy fickó!” Megtudja a dolgot majd az egész környék és minden tisztos családanya el fogja zárni előle a házat. A leleny-ügyről cikkeznek ugyanis most az újságok és Oroszország előtt be fogják mocskolni a tiszteletreméltó Migujev nevet!

A ház középső ablaka nyitva volt. Tisztán lehetett látni, amint Filijpovna Anna, Migujev felesége vacsorára terit. Az udvaron, mindjárt az ajtó mögött Jermolaj, a béres próbált hangokat elécsalni a bolalajkájából. A gyerekek csak fel kell ébrednie és minden kiderül! Migujev ellenállhatatlan érezte azt a vágyat, hogy szökjék innen el, el.

— Hamar, hamar — mormogta — sokkal hamarabb, semhogy valaki észre vehetné. Valahová elviszem és valami idegen ház eibe teszem.

Migujev kezébe vette a csomót és ki-mért lépésekkel megindult, hogy gyanut ne keltsen.

— Átkozott szituáció! — gondolta magá-

ban és közömbös kifejezést erőszakolt az arcára. — Egy törvényszéki ülnök, aki újszülött gyerekekkel a háza alatt járkal az utcán! Ha most beleakad valakibe és az észreveszi mit viszek, el vagyok veszte . . . Ide teszem erre a lépcsőre. De nem, hiszen itt nyitva vannak az ablakok. Hátha valaki meglátja . . . Hova tegyem, hova tegyem? Megvan! Vjelkin kereskedő háza elé teszem ki. Derék, gazdag és jószívű ember. Talán még meg is köszöni és uri módra neveli fel a gyereket.

Migujev elhatározta, hogy a gyereket mindenestre Vjelkin háza elé viszi, bár az a falu tulsó végén, a folyó mellett van.

— Csak ne rikoltson utközben, vagy ki ne essék a csomóból! — gondolta magában. — Nohát ez mégis csak ostobaság! Köszönöm szépen. Erre csakugyan nem voltam elkészülve. Ugy viszem itt a hónom alatt ezt az élő embert, mintha hegedűtok volna. Élő ember, lelke, érzelmei vannak, mint nekem. Ha Vjelkin magához veszi és felneveli, még lehet belőle . . . miért ne? . . . tanár, hadvezér, vagy akár bió. Hisz annyi mindenféle történik a világon! Most csak úgy cepelem a hónom alatt, de harminc-negyven év múlva talán haptákba kell majd állnom előtte.

Mikor Migujev egy szűk és még fel nem épült útra kanyarodott fel és a mély árnyéku hársfák alatt a kerítések mellett bujdosott, egyszerre úgy érezte, hogy valami szörnyű, sötét bűnös tettet akar elkövetni.

— Ha az ember jobban elgondolja, mégis

revíziójának, a közigazgatás javításának nem kevésbé égető kérdéseire. És ipari politikánk terén is számos nagy szükséglet igazi kényszerrel parancsol gyors segítséget, ha azt nem akarjuk, hogy meggyengítsük azt is, a mit iparunk fejlődésében eddig elértünk.

Mindezek mellett még nem egy halaszthatatlan kötelesség vár reánk, különösen a nyári boldogulásunk tágas mezén, melyre oly rettentő aszályt hozott a politikai válság. De annyi is, a mennyit felsoroltunk, eléggé bizonyítja, hogy mindenkinek, a kinek érzeke van az ország java, a nemzet létfeltételei iránt, már most hafiak nélkül arra kell törekednie, hogy a békés munka időszaka virradjon házánkra.

A képviselőház ülése.

(Zsúfolt padosorok — napirend nélkül.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása: —

Budapest, október 29.

Noha a formális üléseknek is kurtábbra tervezték a t. Ház mai, napirend nélküli ülését, mégis olyan emberáradat hőmpölygött tíz óra körül a dunaparti gót palota felé, mint valaha, a legzajosabb, leglármásabb és legérdekesebb ülések idején. A képviselők padosorai zsúfolásig megteltek. A közönség, ámbár csak pár percnél spektakulomot remélt, megostromolta a jegyosztogató irodát, úgy hogy néhány perc múlva már felröpült a minden jegy elfogyását hirdető tábla. A künrekedtek eleven sövényt alkottak a főbejáró körül s a népszerűbb képviselőket megéljenezték, ezzel mulattak.

Odabent a karzat majd leszakadt. Csodaszép asszonyokról illatozott a parfüm, s párányl, fehér keztűs kacsok szorongáltak a karzatok körül. Tisza Istvánt kerestek, aki ott ült a jobboldal negyedik padosorában, Sándor Pál előtt. A Lipótváros szép dámái össze is sugtak: — Milyen szerencsése van annak a Sándor Pálnak! Még Tisza István is keresi a barátságát.

A három perces ülés végén azonban a karzat is csalódottan vonult ki a ruhatárba.

Hát érdemes volt ezért a rövid mulatságot hajnali kilenc órakor fölkelni s beleszorítani a habfehér derekat a párisi fűzőgyárosok mesterműveibe? . . .

A nagy terem az ülés megkezdése előtt hangyabolyhoz hasonlított. Jöttek-mentek a honatyák. A folyosók, mellékhelyiségek, zugok is csakhamar megnépesedtek. Főképpen a különböző pártokhoz tartozó képviselők nézegettek egymást.

— De rég láttalak! — szólt például Hegedűs Sándor Justh Gyulához.

— Én is téged, kegyelmes uram!

— Mond csak, Gyula, nem szelidültetek meg azóta?

— Nem mink, egy picinykét sem. . .

A volt nemzetipártiak szomorúak. A vezérek némán ülnek egymás mellett a téglavörös pamlagon.

— Rosszul ütött be a titkos konferenciájuk! — adta meg a magyarázatot kárörvendve egy arra haladó.

— Hogyan? . . . mit beszélsz? — fogták körül huszan is egyszerre.

— Hát nem tudjátok? Tegnap este a konferencia után Apponyiék összegyűltek, de átkozottul kevesen voltak, noha a „bizalmas“ értekezletre hívó billét-doux-t legalább is nyolcvan embernek küldötték el.

— No, én meg azt hallottam, hogy ma az ülés után Nagy Ferenc lakásán gyűlnek össze. Ez is igaz! Ez lesz a második „titkos“ konferenciájuk.

Ilyenképen vitatkozik egy csoport, míg nem me sze tőle Hieronymi Károly tréfásan odaszól Bolgár Ferencnek:

— No Franci, mentek, vagy nem mentek? . . .

Bolgár Ferenc feleletképpen csak egy jellemző kézmozdulatot tett.

Tisza István is megjelent a folyosón. Odalépett a függetlenségi csoportjához, a kikkel élénken és hosszasan vitatkozott. Többek közt ezeket mondta nekik:

— Azt akarnám, hogy a dolgokat tárgyalatosan bíráljátok meg és ne ok nélkül kössetek belém. A képviselőházban bővíteni fogom azt a nyilatkozatomat, a melyet a szabadelvű

pártban tettem és a ti vitátokból meritem érveimet.

Olay Lajos oda lépett Tiszához és így szólott:

— Mit zavarod cirkulusainkat? Most akarunk konspirálni ellened!

— Kérek, ha háborgatlak, távozom — felelte Tisza nevetve és eltávozott.

A régi szabadelvűek Hieronymi Károly és Berzeviczy Albert köré csoportosultak, majd elhatározták, hogy Tisza István gróf mellett tüntetni fognak, de Tisza ezt megelőzve, gyorsan a terembe, helyére sietett.

A pártok közül a néppárt volt legkisebb számban képviselve. Rakovszky lármázott egy kicsit, hogy így-ugy beszélni fog ma is, de aztán meggondolta a dolgot és bent hallgatott. Apponyi Albert gróf nem jött el és az Andrássyak közül sem volt ott senki.

Jóval tíz óra után berregni kezdenek a csengők. A terem egy szempillantás alatt megtelik. Legsűrűbb a szélső jobb. Ritkás a közép, ahol a mágnások és a volt nemzetiek szoktak ülni. Minden szem Tiszát kereste. A leendő miniszterelnök rendes képviselői helyén ült, a szélső jobb harmadik padosorában. Kristóffy Józseffel és Heltai Ferencsel diskurálgatott.

Még néhány perc telt el a várakozásban, miközben Tallián Béla megmászta az elnöki emelvény égbenyuló meredekét és az ülést megnyitotta. Szóts Pál felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét, a mit szó nélkül hitelesítettek. Az elnök bejelentette ezután, hogy a képviselőházat husz képviselő ülésre hívta össze, de ugyanaz a husz képviselő a kérvényt visszavonta.

Ugron Gábor: Visszavette!

Elnök: Ennél fogva felteszi a kérdést, hogy fenntartja-e a Ház előbbi határozatát, hogy a kormány megalakulásáig ülést nem tart? (Alkalmazás helyes és tekintet: Igen!) Ennél fogva kimondja, hogy a Ház üléseit az új kormány alakulásáig felfüggeszti. (Helyeslés)

Ezzel az ülést bezárta.

A folyosón persze az ülés végeztével is nyüzsgött az élet. Akkor érkezett a Házba Kossuth Ferenc is, a kit Tisza István gróf felkeresett és vele hosszasan konferált.

csak gyalázat! — így elmékedett. — Kü ömb gyalázatot már nem is lehet elképzelni. Miért teszünk ki egy szerencsétlen gyermeket idegen ember háza elé? Tehet róla, hogy megszületett? Ártott-e nekünk? Mi kötnivaló gaz emberek szeretjük, ha szánkón repülhetünk, de ártatlan gyermekeket fogunk eléje. Jobban meg kellene gondolni a dolgot. Én követtem el a bűnt és ez a gyermek lakol érte egész életén át. Mondjuk, a gyereket a Vjelkin ház elé vetem, Vjelkin elküldi a lelenc házba, ahol idegen emberek fogják gondozni, akik csak bérért fognak vele foglalkozkodni. Sosem fogja megtudni, hogy micsoda magasztos fogalom a „szeretet“ és a „gyöngédség.“ Később kis inas lesz belőle, idővel legény, megszokja az ivást, cőda életre adja a fejét és végül tönkre jut. Suszter lesz belőle, suszter a törvényszéki ülnök fiából, akinek az ereiben nemes vér folyik! Az én testem és az én vérem!

A hársfák árnyékából kilépett az utra, a hova tündöklő hold ezüst palástot borított. Kinyitotta kissé a csomót, hogy a gyermek arcát lássa.

— Alszik, — szólt halkán. — Es ez a sasorr . . . épp olyan mint az apjád. Alszik és nem tudja, hogy a tulajdon édes apja néz rá. Szomorú, nagyon szomorú a dolog, bocsáss meg, bocsáss meg. A sors már a születéskor mérte rád ezt a csapást.

Migujev hunyo ltott a szemével és érezte, hogy egy hangya mászik az arcán. Gondosan bepólyálta megint a gyermeket a szatyorba, hóna alá vette és tovább ment.

Az egész uton a Vjelkin házáig a legkülönböző gondolatok szágultak át az agyán. A lelkiismeret nem hagyta békén.

Ha becsületes, tisztességes ember volnék, — gondolta magában — nem törődném semmivel, hanem beálltanék a gyerekekkel Filipovna Anna színe elé, térdre ereszkedném és szólnék: „Bocsáss meg, vétkeztem! Tépj szét, de kegyelmez meg az ártatlan gyermeknek! Magunknak úgy sincs gyermekünk, neveljük hát fel ezt . . .“ Az asszony jólelkű, talán meghallgatná a kérésemet. Ényém lehetne a gyermekem. Mily pompás, mily szép dolog volna ez!

Mikor már a Vjelkin háza felé közeledett, egyszerre habozva megállt. Maga elé képzelte, amint szobájában ülne, ujságot olvasna és házi köntöse bojtjával játszadoznék a sasorru gyerek; de ugyanakkor képzelete elé tolakodtak a kollégái gunyos, hamiskás mosolygásukkal. Szinte látta, ahogy ő excellenciája a gyomrát surolná és vigyorogna. Leikiismerete még mindig furdalta, de belsejében már valamivel nyugodtabb, bár szomorubb volt.

A gyermeket óvatosan a tornác egy lépcsőjére tette és megint arcához nyúlt, mert hangyamasztást érzett rajta.

— Bocsáss meg nekem, nyomoruságos gazembernek, — dadogott és ne gondolj rám késsőbb iszonyodással.

Visszalépett egye, aztán hirtelen összedőte magát és energikusan szólt:

— Eo mit, megtörtént, hát megtörtént! Fűtyülök a vitára! Magamhoz veszem a gyermeket, mondjanak az emberek bármit!

Migujev magához ültelte a csecsemőt és

gyors léptekkel mérte vissza az utat, amelylyen jött.

— Mondjanak az emberek akármit! Haza viszem a feleségemhez, térdre ereszkedem előtte és szólok: „Filipovna Anna!“ . . . Jólelkű asszony, meg fog engem érteni, és felneveljük majd a gyermeket együtt. Ha fiu lesz, Valdemár lesz a neve, ha pedig lány, akkor Anna. Még fogja édesíteni életünk alkonyát.

És úgy tett, amint mondta. Könnyezve, remegve és összetöprödvé, de boldogan és abban a kőza tudatban, hogy valami szerencse érte — lépett be a házba. Felkereste a feleségét, és eléje borult térdre:

— Filipovna Anna! — mondta csukló zokogással és letette a csecsemőt a lába elé. — Ne ítélkezz felettem, mielőtt meg nem hallgatnál. Az én gyermekem! Emlékszel még Agnijára: hozzá vitt a rossz!

Félig öntudatlanul, félelemből és szégyenkezésből felugrott anélkül, hogy feleletet várna és mint a megvert gyermek, kifutott az udvarra. — Itt maradok, míg be nem hívnak — gondolta magába. — Először térjen magához az asszony és csillapodjék le.

Jermolaj, a béres az orra előtt ment el a balalájával és vállat vonogatva pillantott a gazdájára. Egy perc múlva megint arra járt és újra a vállat vonogatta.

— No szép kis história — szólt nevetve Jermolaj. — Nemcég itt járt Akszinja, a mosónő. A bárgyu lehérszemély itthagyta a gyermeket a lépcsőn, a nyíl uccán és a mialatt nálam ült benn a kamrában, valaki elvitte a kölykét. Fura egy história . . .

A programm a párt előtt.

Tisza István nyilatkozatai.

(A volt nemzeti pártiak. — Hodossy a programm mellett. — A döntés holnap megtörténik. — Az új földművelési miniszter.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 29

Szokatlan érdeklődéssel tárgyalta ma délután tartott ülésén az országos szabadelvű párt azt a programot, melylyel a kilences bizottság a designált miniszterelnök, Tisza István gróf módosításaival együtt beterjesztett. A programm ellen nem hallatszott disszonans szó, a felszólalók egyaránt hangoztatták, hogy annak elfogadása az ország érdekében szükséges s ámbár ma nem is döntöttek, holnap okvetlen meghozzák a határozatot mely az előjelekből ítélve kedvezőnek ígérkezik.

Fontos és érdekes nyilatkozatokat tett az értekezleten Tisza István. Legfontosabb mindenesetre az a nyilatkozata, hogy ha ő eddig ellenezte is a katonai követelményeket, de ma azok mellé áll, minden törekvésért latba veti, hogy a kívánalmak komolyan meg is valósuljanak. Ezt a kijelentést zajos helyesléssel és tapssal honorálta a párt.

Sághy Gyula, a volt nemzeti pártiak dolgát tette szóvá. Ama véleményének adott kifejezést, hogy Tisza ki akarja szorítani a pártból Apponyit. Tisza erre is megnyugtató felvilágosítást adott, mely a párttagokat tökéletesen kielégítette.

Nagyon jó hatást tett Hodossy Imre beszéde, Hodossy igen mélyen nyilatkozott a kibontakozás iránti törekvésekről s meggyőző érvekkel hangoztatta, miért csatlakozik azok mellé, kik a programot elfogadják.

— Mi, mi? Mit beszélsz? kiáltott Migujev amennyire bírta.

Jermolaj, aki a gazdája haragját rögtön a maga módján magyarázta, megvakarta a füle tövét és hebegett:

— Bocssáson meg, Erasztovcics Szemjon... De drága manapság az élet... és az ember... hát bizony nem lehet el... asszony nélkül.

Mikor Migujevnek a tágra nyílt, elámult szemébe pillantott, bűnbánó hangon folytatta:

— Bűnnek bűn, de mit tegyen a szegény ember? Az ur megtiltotta, hogy idegen asszony személyt hozzak ide az udvarba, de hát honnan kerítsen az ember magának egyet? Régebben, mikor még Agnija itt szolgált, nem is bocsátottam be idegen asszonyt az udvarba, mert enyém volt egész a leány. De most... Megértheti az ur, hogy idegen asszony nélkül el sem lehet az ember... Es Agnija idejében nem történt volna ez...

— Takarodj, te mihaszna! — kiáltott Migujev és a lábánál toporzékolott. Aztán besompolygott a házba.

Filipovna Anna még azon a helyen ült, hol az elébb, bámulat és düh kergetőztek az arcán s vörösre sirt szemét folyton a gyermekre szögezte.

— No, no — motyogta Migujev és erőszakosan mosolygott, bár sápadt volt mint a fal. — Csak megtréfáltalak. Hisz nem az én gyermekem, hanem Akszinjáé. En... én... csak tréfáltam. Add vissza a porontyot a bérresnek.

Ma az ellenzéki pártok is üléseztek, de határozatot nem hoztak ezek sem.

Apponyiék kiválásáról ma nem érkezett hír. De hogy a szecesszió aligha meg nem történik, annak eklatáns előjele Gulner Gyula belügyi államtitkár mai lemondása. Gulner annak idején oszlopos tagja volt a nemzeti pártnak s lemondása, melyet élénken kommentáltak a politikai körök, már csak ezért is nem minden jelentőség nélkül való.

A mai nap eseményeit következő távirati tudósításunk mondja el:

A szabadelvűpárt értekezlete.

A szabadelvű párt mai értekezlete iránt minden párton, minden politikai körben a legnagyobb érdeklődés nyilvánult. Már jóval az ülés megnyitása előtt zsunfolásig megtelt a párt helyisége. Fokozódó izgalom, várakozás ülte meg a termet.

Az értekezletet az ősz pártelnök, Podmaniczky Frigyes báró délután fél 5 órakor nyitotta meg. Előzőleg Tisza István gróf Apponyi Albert gróffal félrevonult egyik sarokba s vele jó negyedóráig tanácskozott. Az ülés megnyitása után az elnök a szót Andrássy Gyula grófnak adta át.

Andrássy Gyula gróf hosszabb bevezetés után kijelentette, hogy Széll Kálmán tegnapi felszólalásának tartalmához mindenben csatlakozik. Sajnálja ő is, hogy a kilences bizottság munkálatán változtattak, de ha már történt módosítás, elfogadják azokat, egyrészt azért, mert azok által oly viszonyokat érünk el, a melyekre századok óta törekszünk, másrészt pedig azért, mert visszaretten ama következményektől, a melyekkel a módosítások el nem fogadása esetén szemben találnánk magunkat.

Beszéde végén arra kéri a módosítás ellenzőit, hogy áldozzák fel egyéni álláspontjaikat az ország érdekének és járuljanak hozzá a kibontakozás, a béke megteremtéséhez. (Helyeslés.)

Issekutz Győző volt a következő szónok. Fejtetegeti, hogy a póttartalékosok kontingenciája ab ovo elutasított, de konstataálja egyúttal azt is, hogy a programm és a módosítás közt nem lát lényeges különbséget. Az aggodalmak e tekintetben teljesen jogosulatlanok, mert itt jogfeladásról nincsen szó.

Vancsó Gyula elismeri, hogy nemzeti jogok és igények tekintetében nagy lépés történik előre, amiért a programm alkotóit hála illeti meg. Neki egyéni meggyőződéséhez képest némi aggodalmi vannak a bizottság programja és a Tisza István módosításai tekintetében. Szerinte számolni kell az ellenzék álláspontjával is, szükség van olyan intézkedésekre, amelyekkel az ellenzék is megnyugtatható.

Tisza István beszéde.

Tisza István gróf emelkedett most szólásra s feszült érdeklődés közt ezeket mondotta:

Majdnem azzal kezdhethném, hogy, szavaim értelmének helyreigazítására és személyes kérdésben kérek szót. Az én tegnapi egyik nyilatkozatomnak lényege az volt, hogy egy egyoldalú magyar törvény, mely az 1867. évi XII. törvénycikket módosítja, jogérvényes. Hogy hatályos is lesz-e, annyiban tudniillik, hogy az általam kontemplált új rend felállítatik, az annak tartalmától függ, hogy olyan intézkedéseket tartalmaz-e, a melyeknek hatályához, megvalósulásához szükséges az,

hogy analog törvényes intézkedés a monarchia másik államával is létrejöjjön.

Hát méltóztassék ebből a konzekvenciát levonni. Természetes dolog, hogy itt nem beszéljek és nem beszélünk másról, mint a kérdés jogi oldaláról, tehát nem erinthejtük azokat a politikai konzekvenciókat, melyek a magyar királyra, a ki egyúttal a másik államnak is feje, a szentesítési jog gyakorlatánál célszerűségi szempontból befolyással lehetne. Hanem beszélünk azon jogi kérdésről, hogy mi lesz abban az esetben, ha egy, a magyar király által szentesített magyar törvény csakugyan létrejön. Ez a törvény — ismétlem — feltétlenül jogérvényes. Azt a jogállapotot, azt a rendet tehát, a mely ma fennáll, feltétlenül megdönti. Hogy az új rend megvalósulhat-e egymagában a magyar törvény erejénél fogva, az az intézkedés tartalmától függ. Ha tehát a magyar nyelvre vonatkozó dispozició nem bír oly kiterjedéssel, hogy megbontsa a hadsereg viszonyait annak legfőbb közös centrumában, vagy éppen osztrák részében is: akkor nézetem szerint igen is megvalósulhat egyedül a magyar törvény erejénél fogva.

Azt hiszem, ez a kijelentés nem módosítása, vagy megváltoztatása tegnapi nyilatkozatomnak, hanem egyszerűen alkalmazása az ott felállított elveknek erre a konkrét esetre. (Általános helyeslés.)

A másik személyes természetű kérdés, vagy helyesebben kérdés, a melyet egyik igen tisztelt felszólaló tagtársunk hozzám intézett, az, hogy tegyem a szituációt újból konszideráció tárgyává. Biztosíthatom tisztelt barátunkat, hogy én a mai szituációnak egész komolyságát teljesen érzem. Látom és tudom, hogy én ennek a kérdésnek minden oldalát a legkomolyabb konszideráció tárgyává tettem, mielőtt magamat erre a nagy felelősséggel járó lépésre elhatároztam volna.

Engem e lépés megtételére az a meggyőződés indított, hogy ez által biztosítom a nemzet részére egy teljesen kielégítő megoldás objektív előfeltételét. S azután, hogy a sikere meg lesz-e, hogy azután az az ügy, a melyet objektíve helyesnek tartok és helyesnek tart az én tisztelt barátom velem együtt, hogy az az ügy diadalmaskodni fog-e, az nem tőlem függ. Az attól függ, hogy mindazok, a kik a helyzet nehézségeit látják, mindazok, a kikben él a kötelességérzet tudata, (Hosszan tartó lelkes éljenzés és helyeslés), hogy ebből a válságos helyzetből az országot kivezessük: hogy mindazok minden melléktekintetel feltétele nem az én csekély személyemért, de az ország érdekében nekem ebben segítségüket nyújtsanak. (Hosszas éljenzés, helyeslés és taps.)

A nyelv és a hadsereg.

Korödi László: Azon gondolkozik, hogy nem lehetne-e olyan megoldást találni, a mely a nyelvkérdés tekintetében mindenféle skrupulusokat eloszlatna. Ebből az alapból kiindulva, belátja szükségét annak, hogy a nyolcadik pont, első bekezdésében a nyelvről szó legyen, mert fölsőleges tovább menni, mint a meddig Deák elment. Hanem helyesebb volna ezen a helyen egyszerűen idézni az 1867. évi XII. törvénycikk 11-ik szakaszát szószózat, ami nézete szeriut teljesen alkalmas volna arra, hogy minden kételyt eloszlasson arra nézve, hogy alkotmányunk elvei a felségjogokra is alkalmazandók.

A kapacitációk folyamán — ugymond —

sokszor hangoztatták Deák Ferenc szavait, de az ő tényébe, az ő működésébe, az általa alkotott törvényekben soha sehol egy árva szót nem fog nekem senki elmutatni, hogy a magyar nyelv használatának jogosultságát a hadseregben úgy feláldozta és oda dobta volna.

Azt lehetetlennek tartja, hogy 67-ben is ne képezte volna ez kérdés tárgyát, ha Deák Ferenc azon az állásponton lett volna, mint Tisza István jelenben van, az a királyához és a hazájához egyaránt hű és igaz ember, a vezényleti és szolgálati nyelv mikénti használatára nézve, ha annak szükségét látja, nem késett volna azt törvénybe iktatni. De mert ezt az ország és nemzet érdekében éppen úgy ő, mint mi ma érvényesíteni nem tudta, annak érvényesítését jobb időkre halasztotta, de a jogait fel nem adta, és mi gyöngye utódai e hatalmas embernek könnyelmű kézzel dobjuk oda, amit e nagy bölcs és bölcs elődjel is kincsként őriztek meg.

Végül így fejezte be beszédét:

— Ha már a szabadelvűpártban is vannak oly nézetek, a melyeket a változtatások szövege ki nem elégít, nagyon természetes, hogy az ellenzék ezt a programot kielégíteni nem fogja. Megnyugtató ez a program az ellenzékre nézve nem lehet.

Apponyi és Tisza.

Sághy Gyula: Ha a többség elfogadja a dezinált miniszterelnök módosításait, akkor ez semmi egyéb, mint a program egyes részeinek felülről való diktálása, ez pedig a parlament elveivel teljesen ellenkezik. Tisza beszédében oly tendenciát lát megnyilvánulni, mintha Apponyit a pártból ki akarná szorítani.

Tisza István gróf: Két olyan személyes természetű megjegyzést kell tennie, melyek elhallgatásával rossz szolgálatot tenne ennek az ügynek.

— A mi tisztelt Sághy barátunk — ugymond — beállt gondolatolvasónak és kisütötte, hogy egy program egy pontját azért nem kívánom megváltoztatni, mert ez a pont a kilences bizottság igen tisztelt elnökét is személyesen érinti és illetőleg reá nézve is nehéz helyzetet teremtené. Hát ez egyszerűen valótlán. Legyen róla meggyőződve tisztelt barátom, hogy igen rossz nyomon jár, ha azt teszi fel rólam, hogy én e párt bármely tagját innen kiszorítani óhajtanám. Én támogatását kérem a párt minden egyes tagjának, (Helyeslés.) azon ügy részére, melyet nagy, szent és igaz ügynek tartok és csak mély sajnálattal látnám azt, ha ezt a támogatást épen olyanok tagadnák meg, akik talán a mienknél nagyobb elégtétellel csatlakozhatnak ezen reformjavaslatához, mert azokban régi politikai törekvések eredményre jutását látják. (Ugy van!)

Ivánka Oszkár: A szerző támogassa a kisajátítót, ez nagyon jó!

Tisza István gróf: Másik személyes természetű megjegyzésem vonatkozik Sághy barátunk azon észrevételeire, hogy főnök dolog, mikép a javaslatok végrehajtása olyanok kezeibe tétessék le, kik azokat a legutolsó időkig elleneztek, tehát szívük és meggyőződésük ellenére fogják azokat végrehajtani. Hát az én tisztelt barátom itt ismét alapos tévedésben leledzik. Ha fáradtságot vesz magának és átlapozza azon nyilatkozatokat, a melyeket én egész közpályám folyamán a katonai kérdésekben tettem, tapasztalni fogja, hogy igenis, én mindig abból indultam ki, hogy a közös hadseregben a tényleges viszo-

nyok fejlesztése és javítása terén még sok a teendő és hogy különösen a nevelésügy, a tisztképzés mindig úgy lebegett szemem előtt, mint egyik olyan ügy, a melynek kultiválása helyes, célszerű és indokolt. (Helyeslés.)

Én igenis nem osztottam azt a nézetet, hogy ez az ügy agitacionalis objektumot képezzen, én károsnak tartottam azt, hogy ez előtérbe állítsa a politikai küzdelmek terén. Magának a célnak elérését azonban kívántam és óhajtottam mindig és most, ha egyszer ezen agitáció, a melyet nem helyeseltem, a melyhez nem járultam, eredményre vezetett, ha egyszer azok az intézkedések megtörténnek, a melyeket tartalmuknál fogva óhajtottam és helyesnek tartottam mindig arról biztosíthatom t. barátomat és biztosíthatom e párt minden tagját, hogy egész politikai reputációmhoz hozzáfűzöm ahhoz a tényhez, hogy ezen most kilátásba helyezett reformjavaslatok teljes komolysággal, teljes valósággal életbe is lépjenek. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps.)

Sághy szavainak félremagyarása miatt kért szót s röviden korigálta, a mit az előbb mondott.

Ballagi Géza tisztán és kizárólag saját lelkiismeretének megnyugtatósa végett szólal fel, kijelentve, hogy a dezinált miniszterelnöknek a kilences bizottság munkálataira tett módosításait egyáltalán nem tartja oly jelentékenynek, hogy e miatt bármiféle nehézséget idézzen elő.

Hódossy a program mellett.

Hódossy Imre mondott ezután óriási feltűnést keltő beszédet. Többek közt kijelenti, hogy mint a bizottság egyik szerény tagja, közelességének tartja, hogy ő is résztvegyen ezen kérdés megvitatásában. Az a program, melyet a kilences bizottság kidolgozott, kiindulási pontját és alapját azon pontozatokban találta meg, melyeket Szentiványi Árpád a múlt télen benyújtott.

— Rám nézve — ugymond — egész öröm volt az, mikor láttam, hogy a programot úgy létrehozni tudjuk, mert évtizedeken át voltörekvéseimnek végre-va-lahára való eredményét láttam benne. A miniszterelnök nyilatkozatát kell most számba vennem. A miniszterelnök ur előbbi nyilatkozatában kijelentette, hogy ő némi módosítással ezen programot magáévá teszi, sőt azt is kijelentette, egész politikai reputációját latba veti azok megvalósításáért. (Éljenzés.) Azt mondja, hogy erre csak úgy vállalkozhatik, hogy ha egy-két pontban módosítja ezt a programot. Azt a programot, melyet a kilences bizottság kidolgozott.

— Én a magam részéről — folytatta Hódossy — kénytelen vagyok azt mondani, hogy én ezen programot, melyben évtizedes törekvéseimnek megvalósítását végre látom, még ezen aránylag csekély módosítással annál inkább kell, hogy elfogadjam, (Éljenzés, hosszantartó éljenzés és taps.) mert különben veszélyeztetve látnám azt, hogy vajjon azok a többi, sokkal nagyobb becses bíró program-pontok meg fognak-e valósulni? Legnagyobb buzgósággal óhajtom azt, vajha a párt egyesülne, mint egy ember, azon program támogatására, melyért évtizedeken keresztül, mint szerény katonai küzdöttem. (Taps, éljenzés.)

Az ülést elhalasztják.

Tisza István gróf indítványára az értekezlet folytatását holnap délelőtt tíz órára halasztották.

Szentiványi Árpád indítványára kimondták végül, hogy az értekezlet holnap a napirenden levő tárgyat be fogja fejezni és döntést hoz a program felett.

Az értekezlet a mai felszólamlásokból következtetve abban a biztos tudatban oszlott szét, hogy a párt magáévá fogja tenni holnap a programot.

Ellenzéki pártgyűlések.

A katonai program megvitatása végett ma gyűlést tartottak az ellenzéki pártok is.

A Kossuth-párt értekezletét az elnök, Kossuth Ferenc nyitotta meg s a tárgyhöz sokan hozzászóltak. A felszólalók egyértelműleg hangoztatták, hogy a függetlenségi és 48-as párt sem a kilences bizottság programját, sem a Tisza István módosításait nem fogadhatja el, hanem azokat a leghatározottabban visszautasítja.

Bartha Odön volt az egyedüli, a ki úgy nyilatkozott, hogy jogfeladás nem történt.

Hogy a párt a helyzettel szemben minő álláspontot foglal el, arra vonatkozólag ma még nem határoztak. Abban állapodtak meg, hogy holnap folytatatosan tanácskoznak a katonai programról s a párt magatartásáról valószínűleg csak a jövő hét folyamán esik szó.

A mai gyűlésről az a benyomás, hogy a függetlenségi párt nem akarja az obstrukciót direkt kimondani. Fenn akarja tartani elhatározását akkora, a mikor már Tisza Istvánnal tárgyal. Attól tartanak ugyanis, hogy Tisza feloszlatja a Házat, ezért szeretnék előbb Tiszával megbeszélni a dolgot.

Másrészt Apponyiék tervbe vett kivonulása is szem előtt tartják. Megvárják, mit határoznak e tekintetben a volt nemzeti pártiak, mert ha Apponyiék kilépnek, ez szerintük is az ellenzék álláspontját fogja megerősíteni.

A Szederkényi párt ma este szintén konferenciát tartott, a melyen elhatározták, hogy az obstrukciót mindvégig folytatják.

A néppárt, mely szintén hirdetett ma este gyűlést, ezt nem tartotta meg, hanem szombatra halasztotta.

Az új földmivelésügyi miniszter.

A szabadelvűpárt tagjainak nagy része a képviselőház mai ülésének befejezése után a klubba ment, hol a nap eseményeit élénken tárgyalták. A régi szabadelvűek teljes bizalommal néznek a kibontakozás elé s Tisza István gróf vállalkozását sikeresnek hiszik.

A volt nemzeti pártiak zöme délben a Continental-ban ebédelt. Híre járt, hogy itt tanácskozás lesz, de a tanácskozást megcáfolták.

A földmivelésügyi tárcát Tisza István gróf ma felajánlotta Eszterházy Mihály grófnak, aki a tárca elfogadására hajlandónak mutatkozott.

Hogy mért nem lesz Zselénski Róbert gróf földmivelésügyi miniszter még abban az esetben sem, ha a volt nemzeti párt megmarad a kormánypártban, arra nézve — írja a Zeit — irányadó egy benfentes politikusknak a nyilatkozata, mely szerint Tisza István azért tett le arról a gondolatról, hogy Zselénkit földmivelésügyi miniszternek megnyerje, mert Hieronymi Károly kijelentette, hogy egy ilyen pronomszáll agráriussal nem akar együtt működni.

Beszélgetés Apponyival.

A M. Estilap jelenti:

Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke ma délelőtt volt szives lapunk tudósítóját fogadni, aki megkérdezte, vajjon a gróf elhatározását már ma kifejezésre juttatja-e s mi az elhatározása?

— Egyelőre még nem alkothattam meg végleges elhatározásomat — mondta a

— mert az természetesen a pártelhatározásától függ. S miután ez még napokig elhúzódhatik, addig én nem nyilatkozhatom. Attól függ a magatartásom, vajjon a párt elfogadja-e Tisza módosításait, vagy a kilences bizottság programját teszi a magáévá?

— S ha az előbbi eset következik be, kilép kegyelmes uram a pártból?

Apponyi elmosolyodott:

— Erre a kérdésre már tegnapi beszédemben elég érthető választ adtam. A képviselőház mai ülésén azért nem vettem részt, mert nem tartottam ildomosnak, hogy addig, míg a párt nem határoz, nyilvánosan szerepeljek.

A beszélgetés alatt jelenvolt Szentiványi Arpád is, aki éppen vendége volt a grófnak Döbrentei-utcai lakásán.

Bécsi lapvélemények.

A külügyminiszter lapja, a *Fremdenblatt* ma esti kiadásában ezeket írja:

Tisza gróf programjában a Deák-féle kiegyezés talajára tért vissza, és ezzel a programmal elismertette, hogy a szolgálati és vezényleti nyelv meghatározása feltétlenül a korona felségjogai közé tartozik. Továbbá elismertetik, hogy az 1867. évi XII. törvény-cikk 11-ik szakaszának kérdéseiből egyoldalu elhatározások alapján keresztülvinni semmit se lehet anélkül, hogy a kiegyezés meg ne támadtassék.

A *Neue Freue Presse* mai számában így ír:

Ha Tisza grófot a szabadelvűpárt értekezletén bemutatott programjával nem úgy fogadják, mint egy triumfátort, ha a nemzeti aspirációk lovagjai még mindig gondolkodnak, hogy az obstrukció bő termését zsákokba rakják: akkor az csak a mellett bizonyít, hogy óvakodni kell az elv megmentésének sikerülését túlbecsülni. Hiszen elvben Tisza gróf is beismerte tegnapi beszédében a kiegyezési törvény szerződés természetét és ennek folytán az osztrák törvényhozásnak a közös hadsereg kérdéseiben való egyenjogúságát. De a mennyire nem akadályozta meg ez a körülmény azt, hogy Magyarország elérje amit akart, ép oly kevéssé fogja a jövőben akadályozni, hogy elérje azt is, a mit a jövőben akar még elérni.

Ha Apponyi grófnak nilcsenek személyes indokai arra, hogy elhagyja a pártot, akkor maradni fog. Még is folytatni az ellenségeskedést, nem a nemzeti aspirációk mellett, hanem a király elleni harcot jelenti, aki már annyit adott, hogy nem is maradt már adnivalója. Most világosan lehet látni, hogy a régi ellentét, mely már egy fél század előtt a Deák- és Kossuth nevekben nyert személyesülést, Magyarországon ismét felmerült. A Deákista tradíció a mai nappal eltemetett. Ha még tovább folyik a harc, úgy csak azért történhetik, hogy a Kossuth-tradíció végkép a helyére kerüljön.

TÁVIRATOK.**A cár békepolitikája.**

Fáris, okt. 29. Az *Echo de Paris* azt írja, hogy a cár kézírata, melyet Lams-

dorff gróf nyújtott át Loubet köztársasági elnöknek, a béke valóságos dicsőítése. Ebben Miklós cár azt mondja, hogy *Oroszország szilárdabban el van tökéve, mint valaha békes politikát üzni* és azon reményének ad kifejezést, hogy a barátságos és szövetséges Franciaország közre fog működni a béke munkáján és hogy lehetséges lesz a keleti és kelet-ázsiai függőben lévő kérdések szerencsés és sima megoldása.

A bilbaol események.

Madrid, október 29. A szenátusban a belügyminiszter a bilbaol eseményekre vonatkozó kérdésre kijelentette, hogy a sztrájkolók zavarásai indokolják az alkalmazott szigorú intézkedéseket. A kamarában Villaverde hasonló nyilatkozatot tett s a v.a. elnapolását kérte, mibe a többség beleegyezett.

Az alakuló olasz kabinet.

Róma, október 29. Több lap, közöttük a „Tribuna” azt jelenti, hogy a király Giolittit a mai kihallgatáson megbizta a kormányalakítással. A „Tribuna” arról értesült, hogy Luzzatti és Saccechi is miniszterek lesznek. A miniszterium a hét végéig meg fog alakulni. Egyes lapok hírei szerint Marzora nem vállal tárcát, de támogatni fogja a kabinetet.

Kaszinói mulatságból párbaj.

(A makói eset a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

A múlt évi november hó végén mulatságot rendezett a makói uri kaszinó. Ejjél felé több fiatalember a kaszinó egy különtermébe vonult és sokáig vigan voltak. A viganó ifjak között volt Borotvás Endre földbirtokos és Tarnay Jenő vármegyei tiszviselő is. Mulatás közben Tarnay kis időre távozott a teremből és amikor visszament, az ajtót eltorlaszolva találta. Huszty Lajos torlaszolta el. Nehányszor megzörgette az üvegajtót, de nem nyitották ki. Akkor kiáltozni kezdett:

— Ne komédiázzatok fiuk, hanem nyissátok ki!

Semmi válasz. Erre Tarnay fogta magát és betörte az ajtót, úgy hogy az üvegek is csörmpölve hullottak alá. E miatt Borotvás Endre kemény szavakkal támadt Tarnayra, aki hasonlóképpen felelt és végül kölcsönösen sértegetni kezdték egymást.

A dologt persze lovagias utra terelték. Tarnay másnap segédekkel küldött Borotváshoz, aki sajnálkozását fejezte ki a dolog fölött. Am Tarnay nem elégedett meg ezzel, hanem bocsánatkérést kívánt. Ezt Borotvás megtagadta, mire kardpárbajt vívtak, még pedig súlyos feltételek mellett. A párviadalnak szomorú kimenetele lett: Tarnay jobb keze annyira megsérült, hogy utóbb teljesen használhatatlanná vált. Borotvás ellenben sértetlen maradt.

A szegedi kir. ügyészség párviadal vétsége miatt vádat emelt mindkét fél ellen és a törvényszék 10 napi államfogházra ítélte, ellenben Borotvást hat hónapi államfogházzal sújtotta. A törvényszék azzal indokolta meg a kemény ítéletet, hogy Borotvás elkerülhetlenné tette a párbajt.

Az ítélet ellen úgy az ügyészség, mint az elítélt Borotvás felebbezést jelentett be s az ügy így a szegedi táblához került, amely Vén András elnökle mellett ma foglalkozott az érdekes ügygyel.

Az ügy ismertetése után a főügyész helyettes főntartotta az ítélet súlyosbítására irányuló felebbezést. A védő szintén főntartotta felebbezését, mely az ítélet leszállítására lett bejelentve. Balassa Armán dr. védő azzal érvelt,

hogy a Borotvás magatartása alapján az ügyet békés uton is el lehetett volna intézni s a párbaj bekövetkezésének egyedüli oka: Tarnay bruszk viselkedése volt. A törvényszék ítéletét így súlyosnak találta és kérte annak enyhítését.

A tábla megváltoztatta törvényszék ítéletét és Borotvás büntetését három havi államfogházra szállította le, kimondván, hogy Borotvársra nézve nem talál súlyosító körülményt, ellenkezőleg enyhítő körülménynek veszi azt, hogy olyan ajánlatot tett, mely az ellenfélre nézve elfogadható volt s így a párbajt elkerülhették volna. Az ítélet jogerős.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.**A színház műsora:**

Péntek: Magyar dal, melodráma. Cigányélet, népszimű. Gyorgyevits Milán és Purcsi Károly zenekarának fellépte. (Páros bérlet.)

Szombat: Magyar dal, melodráma. Cigányélet népszimű. Albert Péter és Prikulics Elemér zenekarának fellépte. (Páratlan bérlet.)

Vasárnap: Délután: Molnár és gyermeke, dráma. Este: Magyar dal, melodráma. Cigányélet, népszimű. A cigányverseny díjkiosztása és az első díjat nyert két zenekar fellépte. (Páros bérlet.)

* A cigányverseny második napján, ma este, két idegen cigányzenekar vette föl a versenyt az elsőség pálmájáért. Zsufolt ház előtt Bádé Pista gyulai és Dankó Boldizsár Kálmán pécskai zenekara játszott s közülök az előbbi ropogós, tűzes csárdásaival, az utóbbi pedig hallgató-nótáival aratott tetszést. Különösen nagy hatást keltett Bádé zeneszámai között egy régi jó csárdás: a „Nem fuj a szél, nem forog a dorozsmai szélmalom”. Olyan kedvvel, olyan tüzzel játszották ezt a gyulaiak, hogy a közönség háromszor is eljátszatta velük. Taps persze ma is volt bőven s lesz előreláthatólag holnap is, mikor Gyorgyevits Milán temesvári bandájával Albert Péter veszi föl a versenyt.

* A Cigányverseny. Az a nagy hatás, melyet a tegnap lezejlott Dankó-est a közönségre gyakorolt, arra indította Zilahy Gyul t, a nemzeti színház igazgatóját, hogy a három napra tervezett ciklust két nappal meghosszabbítsa. Tehát szombaton és vasárnap szintén a Magyar dal és a Cigányélet fog színrekerülni, ennélfogva az „Éjjeli menedékhely”-nek szombatra tervezett előadása elmarad. Pénteken este Purcsi Károly és Gyorgyevits Milán, szombaton pedig Prikulics Elemér brádi zenekara és Albert Péter fognak versenyezni. Vasárnap este ünnepélyes díjkiosztás lesz s ez alkalommal az első díjat nyert két zenekar fog egy utolsó, döntő mérkőzést rendezni. Vasárnap délután Rompach népdramáját, a Molnár és gyermekét adják.

A zenekedvelők közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Az aradi zenekedvelők egyesülete ma közgyűlést tartott, melyen az intézményt illető több érdekes ügy került tárgyalásra.

Institúris Kálmán elnök nyitotta meg a gyűlést, majd Vannay János dr. jegyző terjesztette elő a választmány jelentését a múlt évről. A zenede tanári karában semmi változás nem történt, de az intézet növendékeinek száma megnövekedett. Kegyelettel emlékezett meg a jelentés két elhunyt választmányi tagról: Kertay Edéről és Vertán Oszkár dr.-ról. A közgyűlés az elhunytak családjának részvétét fejezi ki.

Réthy Viktor pénztáros jelentése szerint a múlt évi bevétel 15.989 kor. 22 fill. volt, kiadás 7940 kor. Az egyesület vagyona 15.651 kor. 6 fill.

A közgyűlés a pénztárosnak a felmentvényt megadta, majd elfogadta a jövő évi költségelő

irányzatot, mely szerint a bevétel 9360 kor. 80 fill., a kiadás 9843 kor. 50 fill.

Uj választmányi tagokul megválasztottak a halálozás folytán megüresedett két helyre: *Neuman Adolf* és *Vannay Gyula*.

Vas Sándor dr. ezután indítványozta, hogy a választmány tagjai sűrűn látogassák a zenédét a tanárok és növendékek ambíciójának fokozására.

Instítóris Kálmán elnöklete alatt jelen voltak a gyűlésen: *Dáni János*, *Gebhart István*, *Geisz Sándor*, *Krispin József*, *Kopp János*, *Marosy Miklós*, *Réthy Viktor*, *Vannay Gyula*, *Vannay János dr.*, *Vass Sándor*.

Aradiak — Bánffy Dezsőhöz.

(Üdvözlő távirat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Bánffy Dezső br. hatvanadik születésnapja nemcsak a fővárosban, de a vidéken is alkalmat adott arra, hogy ünneplés tárgyává, tegye Magyarország egykori vaskezű, de legmagyarabb miniszterelnökét. Azt a férfit, kinek izzó fajszeretete, megalkuvást nem tűrő hazafisága olyan népszerűséget szerzett, aminovel ez idő szerint ugyyszólván egyetlen államférfi sem dicsekedhetik Magyarországon.

Nalunk csaknem törvényé avatta már a szokás, hogy az aktív politika teréről lelépéttállamférfiak bevonulnak a feledés szürke homályába. *Bánffy Dezső* népszerűsége ellenben azon a napon lett általánossá, amikor megbukott. Érezte, tudta mindenki, hogy ez a bukása klerikalizmus és reakció előrenyomulását jelenti. Hirlapi cikkei, nyilvános szónoklatai, a főrendiházban elfoglalt hazafias álláspontja rohamosan segítették őt előbbre a magyar polgári társadalom melegén érző szívébe.

Most, hogy születésének hatvanadik évfordulóját ünnepli *Bánffy Dezső*, a szeretetnek és nagyrabecsülésnek számtalan jeleivel halmozták el tisztelői.

Aradról is ment ma távirat *Bánffy Dezső* címére a következő tartalommal:

Nagyméltóságu

Báró *Bánffy Dezső* urnak

Budapest.

Születésnapja alkalmából fogadja Nagyméltóságod legőszintébb üdvözlőtünket. Kivánjuk, hogy igaz magyar szíve még nagyon sokáig dobogjon a hazáért.

Számos aradi tisztelője nevében:

Bácskai Béla dr., *Beles János*, *Bing Vilmos*, *Éles Ármin*, *Kristyórá János*, *Lusztig Andor*, *Laczay Endre*, *Lusztig Ármin*, *Mittler Izidor dr.*, *végvári Neuman Dániel*, *Polonyi Jenő dr.*, *Ransburg Sándor*, *Radó Károly dr.*, *Révész Adolf*, *Reiniger Samu*, *Schütz Henrik dr.*, *Stauber József*, *Steiner Adolf*, *Tedeschl Viktor*, *Tenner József*, *Tolnai János dr.*, *Vass Géza*, *Vajda István dr.*, *Werner Miksa dr.*

*

A P. N. mal számának politikai rovatában *Bánffy Dezső* báróról a következő megemlékezést közli:

„Hatvan éves ember és mégis töretlen férfierőben áll a közpályán. Pedig látott viharokat, a minőket kevesen a magyar politikusok közül, tapasztalt olyan halálanságot, a milyen kevés embernek jutott osztályrészül. Mert, hogy ellenségei gyűlöltek és harcoltak ellene ádáz küzdelemmel, azt mindenki természetesnek találta. De hogy cserbenhagyták a saját párthívei, közöttük seregével az ő kreaturái, az meg a mi, erkölcsiekben nem válogatós politikai viszonyaink között is megdöbbenést keltett.

Ötödik esztendeje, hogy ez a családás érte. De a kormányról való lemondása óta eltelt fél-évtized sokban kárpotlást hozott neki a családásért. Kivált ma, a hatvanadik születése napján, a mikor a szabadelvű pártnak mintegy hetven tagja testületileg tisztelgett nála, hogy az évforduló alkalmából üdvözölje. Mit jelent ez? Talán politikai fordulatot? Mit jelent az, hogy akivel szemben a t. Ház tagjai félévtizeden át úgy tettek, mintha ügyet sem vetnének rá, ahhoz most tisztelegni jár kormányparti is, ellenzéki is egynehány? Mert ez is ismeretes, hogy az ellenzéknek néhány előkelő tagja a válság során több ízben érintkezni kezdett báró *Bánffy Dezső*vel.

Valóban nagyot fordult a világ, s a fordulat báró *Bánffy Dezső*t sokban igazolta. A jelenlegi nagy történelmi harcban hányszor emlékezünk egyre s másra is az ő idejéből. *Körber* osztrák miniszterelnök illetéktelen beavatkozását látva, amelynek nyílt és egyenes visszautasítását mindeddig nem sikerült elérni, önkéntelenül eszébe ötlük mindenkinek a gróf *Kálnoky* külügyminiszter bukása. Ez az ur is beleavatkozott a mi dolgainkba, védeni akarta *Agliardi* nunciuszt *Bánffy*val szemben. De *Bánffy* olyformán leckéztette meg a külügyminisztert is, hogy helyéről távoznia kellett. Lesz e most magyar államférfi, aki ugyanezt az elégtételt, vagy csak hozzá hasonlót is szerez Magyarországnak *Körber*rel szemben?

Es még egyebekben is igazolódott a báró *Bánffy Dezső* állásfoglalása. Nem mindenben, az igaz. De — és épen ez a jelentős a *Bánffy* pályafutásában — amit nem igazolt, mert nem igazolhatott a jövő, abban *Bánffy* maga igazolódott a jobb belátás szerint. Írásban és szóban új és erőteljes programját fejtette ki a nemzeti állam megépítésének, elhallgattatva meg gyűlölködő ellenfeleit is. Így esett, hogy a bukott *Bánffy* hatvanéves korában is nem a múlt, hanem a jövő embere, akitől várnak valamit az egész országban, akit fölkeresnek régi hívei és régi ellenfelei, míg azokra, kik a kormányon helyébe és utána következtek, alig alapít valami reményt a jogaiért és nemzeti fejlődéséért küzdő nemzet. Megható ez a fordulat emberi szempontból és jelent valamit — ez bizonyos — a politikában is.“

Orvos a vádlottak padján.

(Magdu Döme dr. pörrel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Erdekes becsületsértési ügyben hozott ma másodfoku ítéletet az aradi kir. törvényszék felebbviteli tanácsa. A pör vádlottja *Reiner Dániel dr. gyoroki orvos*, panaszosa pedig *Magdu Döme dr. m.-radnai ügyvéd*. Két becsületsértési pört is tett fojyamatba *Magdu dr.* a gyoroki orvos ellen, mert az utóbbi az ügyvédet több alkalommal sértette meg becsületében.

Az első esetben a mária-radnai Faller-féle vendéglőben történt a sértés. *Reiner Dániel dr.* azt mondotta szóváltás közben *Magdu* ügyvédnek, hogy „szedett-vedett fiskális, Aradon két évi börtönre volt ítélve, s az ítélet elől Romániába szökött“, s végül, hogy „Bukarestben hordár volt“.

Magdu ügyvéd ezért a radnai járásbírósnál följelentette az orvost rágalmozás miatt. *Popovics* járásbíró azonban felmentette *Reinert*et, azon indokolással, hogy nem látta bebizonyítva a sértés megtörténtét.

Az aradi törvényszék azonban megváltoztatta a járásbíró ítéletét, s *Reinert*et negyven korona pénzbüntetésre ítélte, mely behajthatatlanság esetén két napi fogházra változtatható

át. A törvényszék ugyanis két tanu egybehangzó vallomásaival bizonyítva látta, hogy *Reiner* azt mondta, miszerint *Magdu* Aradon két évi börtönre ítéltek el.

Egy másik, hasonló ügyet tárgyalt ezután a felebbviteli tanács. A szereplő személyek ugyanazok, csak a sértés nem és ideje változik. *Reiner* ugyanis egy más alkalommal azt mondta *Magdu*ról, hogy „tolvaj, gazember, sikkasztó.“

A radnai járásbírósnak ezért *Reinert* öt napi fogházra átváltoztatható száz korona pénzbüntetésre ítélte. Ezt az ítéletet *Reiner* felebbezte meg, s úgy került az aradi törvényszék elé.

A törvényszék ez esetben felmentette *Reinert*et, mert nem látta bebizonyítottnak a becsületsértés megtörténtét. Van ugyanis egy tanu, aki azt hallotta, hogy *Reiner* sikkasztónak nevezte *Magdu*t, egy tanu azt hallotta, hogy csalónak, egy pedig, hogy tolvajnak mondta, ezeket a sértéseket *Magdu* nem tudta azonban két tanuval igazolni, s így a törvényszék felmentette az orvost.

EGYESULETI ELET.

(*) Jövahagyott alapszabályok. A „Barakonyi általános népkör“ alapszabályai a m. kir. belügy miniszter láttaozási záradékkal látta el.

Andó Juliát elítélték.

(A honvédszázados gyilkosa.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 29.

A kegyetlenül megölt *Horváth Kálmán* honvédszázados gyilkosát, *Andó Juliát*, ma végre elítélte a pestvidéki törvényszék.

Ma délelőtt véget ért a bizonyítási eljárás, ezután az esküdtekhez intézendő kérdéseket szövegezték meg.

A kérdések ezek:

1. Bűnös-e *Andó Julia* abban, hogy *Horváth Kálmán* nyugalmazott honvédszázadosot előre megfontolt szándékkal megölte és kirabolta? (Rablógyilkosság.)

2. Bűnös-e *Andó Julia* abban, hogy *Horváth Kálmán* szándékosan, de nem előre megfontoltan megölte és kirabolta? (Szándékos emberölés és rablás.)

3. Bűnös-e *Andó Julia* abban, hogy *Szabó Erzsébet*et előre megfontolt szándékkal megölte és kirabolta?

4. Bűnös-e *Andó Julia* abban, hogy *Szabó Erzsébet*et szándékosan, de nem előre megfontoltan megölte és kirabolta?

5. Vajjon *Andó Julia* akkor, amikor *Horváth* századosot megölte és kirabolta, beszámítható állapotban volt-e? Igen, vagy nem?

6. Vajjon *Andó Julia* akkor, amikor *Szabó Erzsébet*et megölte és kirabolta, beszámítható állapotban volt-e? Igen, vagy nem?

A kérdések megszövegezése után a pörbeszédekre került a sor.

Halász Lajos dr. királyi ügyész vádbeszéde elején élénken világította meg a vádlott *Andó Julia* lelki világát és azt a kört, amelyben nevelkedett; rámutatott arra, hogy ez a fiatal nő mennyire züllött és mennyire kihalt belőle minden erkölcsi érzés. Majd áttért magára a bűncselekményre; fölhitva az esküdtek figyelmét arra, hogy a gyilkosságot minden lelkifurdalás és megbánás nélkül a legnagyobb kegyetlenséggel hajtotta végre. Azt, hogy *Andó Julia* a tett elkövetésekor nem volt szabad akaratának, elhatározási képességének ura, senki nem állíthatja; az orvosszakértők ép eszüknek mondják, különben is a bíróság a tárgyalás folyamán meggyőződhetett arról, hogy nem csak tiszta elméjű, hanem okos, éles felfogás.

leány. Sulyosító körülmény az a kegyetlenség, amelylyel gonosz tettét elkövette és hogy tisztán a biró, a kapzsiság ösztönözte. Enyhítő körülmény a fiatal kor, a rossz társaság, amelyben élt, a töredelemes beismerés. Kéri az esküdtbírákat, hogy mondják ki vádlottat bűnösnek a ketrendbeli rablógyilkosságban.

Délután a védőbeszéd hangzott el, mely után az esküdtök visszavonultak tanácskozni.

Az esküdtök Andó Juliát egyhangulag bűnösnek mondták ki s ezért őt a törvényszék tizenöt esztendői fegyházra ítélte.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai Club a téli szezon megnyitójául a hó 31-én szombaton este Andrassy-téri klubhelyiségében tagjai részére társasvacsorával egybekötött házi estélyt rendez. Az estélyen csak a klub tagjai vehetnek részt. A vacsorán való részvételre a klub szolgálatánál kintelt íven jelentkezhetnek a tagok. Szombaton délután 6 órakor az Aradi Athletikai Club választmányi ülést tart.

Gulner államtitkár lemondott.

(A pártbomlás első jele.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 29.

A politikát ma határozottan az a kérdés dominálja, hogy a volt nemzeti pártiak kivonulnak-e a szabadelvű pártból vagy nem? Ez a kérdés most oly élesen nyomult az előtérbe, hogy némelyek a kivonulást sokkal fontosabb és lényegesebb kérdésnek tartják, mint magát a katonai programot.

Találgatják, kombinálgatják, hogy beáll-e végre az az eset, melyről oly régóta beszél minden politikus.

A sok kombinációba ma erős határozottsággal szólt bele egy lemondás, melyből igen könnyen lehet azt a konzekvenciát levonni, hogy a volt nemzeti párt tényleg kivonul a szabadelvű pártból.

Gulner Gyula belügyi államtitkár, a volt nemzeti párt egyik oszlopos tagja, a ki nemsokára Széll Kálmán kormányrajutása után követte Jakabffy Gyulát az államtitkári székben, ma beadta lemondását.

Gulner Gyula Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt arra kérte, hogy addig is, míg lemondási kérvénye elintézésre nyer, mentse őt fel az államtitkári teendőktől további vitelre alól.

Gulner még a délelőtti folyamán elbucszott a belügyminiszterium tisztikarától és azután elhagyta a belügyminiszteriumot, annak kijelentése mellett, hogy ő már „volt államtitkár.”

Gulner Gyula lemondása természetesen a politikai válsággal van kapcsolatban. Az államtitkári állásra újabban mindhatározottabban és mind konokabban emlegettek egy nevet, a Kristóffy Józsefét, aki a Tisza-miniszterium alatt átvénne a belügyi államtitkári állást. Lehet, hogy ezen mindáltalánosabb kombináció birtára Gulner Gyulát, hogy helyet csináljon az utódnak.

Gulner Gyula mint államtitkár, a miniszterium tisztikara előtt népszerű ember volt. Munkásságot is tud felmutatni: a gyermekvédelmi törvények és rendeletek megalkotásában neki is jut érdem osztályrészül.

A milyen sajnálatos tehát egyrészt a Gulner Gyula lemondása, másrészt, po-

litikai szempontból annál nagyobb horderejű. Arra a kérdésre, hogy kivonulnak-e a volt nemzeti pártiak a kormánypartból, határozott igen-nel felel a Gulner Gyula lemondása.

Az építő-szezon végén.

(Uj paloták, új tervek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

November elseje a hivatalos építő-szezon befejezése. A tavasszal megkezdett középítéseknek rendszeresen ez a terminusa, s a melyik épülettel ez alkalomra nem készülnek el, november elseje után már csak a berendezési munkálatok maradnak.

Aradon több épület készült el a terminusra. Elsőnek még néhány héttel előbb: az új minorita templom, a melynek csupán a belső berendezése nincs még egész kézen, azután az aradi állami gyermekmenedékhely, a melyet a tavasszal át is adnak rendeltetésének. Készen áll a Maros-parton az állami tanítóképző palotája: most a kerítésen dolgoznak még. Ezt előreláthatóan csak a jövő tanév kezdetén avatják föl és nyitják meg. Már alig van valami az aradi ipartestület vigadójának építésén hátra; ezt első ízben valószínűleg karácsonykor, az iparosok bazárjának helyiségeül fogják használni. November 1-én beköltözik a Boros Béni téren épült házába az aradmegyei gazdasági egyesület. A vasuti állomás kibővítése ez év november elsejéig jelentékeny lépést haladt; elkészült a többek között az új fűtőház, a melyet akkor kezdenek használni, mire annak vizkérdését megoldják. A nevezetesebb magán-építkezések közül most fejezik be a Neumanpalota új szárnyát, készen van a Petőfi utcában az Andrányi-féle vas udvar, a Boros Béni téren Schill József főegyző háza, s a Szent László utca több épülete.

Már ezek után is itélve, az idei építő-szezon meglehetősen élénk volt. Hogy a jövő évi is ilyen lesz, bizonyosan nem lehet tudni. A jövő évre váró építkezések egy része azonban már most ismeretes, s így nagyjában kialakul a jövő évi program is. Benne lesz az új ág. ev. templom, az aradi pályaudvar új főbejárati épülete, valószínűleg a tűzérkaszárnya is, és talán a szabadságmivés palota. A Szabadság-tér külsejét emelni fogja a Nádasdy palota építése, a gróf mostani házának helyén; az Andrassy-tér kiépülését befejezetté fogja tenni, hogy — a mint nirják — a Kiss-ház tulajdonosai a mostani földszintes ház helyébe kétemeletes díszes épületet készülnék emeltetni. Akkor — az élénkebb oldalon — csak a Fischer Elíz palota ki nem épült negyede van hátra, a melyre nézve a ház tulajdonosa az építési engedély kikérése alkalmával két évi terminust kért a tanácstól.

Van még több építkezési terv is, a melyek azonban még nem haladtak annyira előre, hogy a megvalósítását biztosan lehessen várni a jövő esztendőre.

HIREK.

A filharmonikusok szervezkedése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Aradnak régi, nagy tekintélyű zeneegyesülete, a mely a helyi zeneélet legjobbjait szokta minden időközön egyesíteni: a filharmonikusok egyesülete, ma este értekezletet tartott, a melyen az egyesület újjászervezését és annak új, élénk működését határozták el. A filharmonikusok egyesülete két év óta nem adott életjeit

magáról s ezért szükséges volt az újjászervezés.

A ma este tartott értekezleten Vajda Lajos, az egyesület elnökének vezetésével a tagok nagy számmal jelentek meg. Elsőben is átdolgozták az egyesület régi alapszabályait, kihagyva belőle a ma már jelentőséggel nem bíró szakaszokat. Azután elhatározták, hogy az újjászervezés ügyében vasárnaphoz egy hétre közgyűlést tart az egyesület, a melyen megalkotják az új tisztikart. Erre nézve már meg tartották ma a jelöléseket. Előnké ugra Vajda Lajost, alelnökké Mandl Vilmos dr.-t és Schartner Sándor dr.-t, titkárrá Velcsöv Géza drt, pénztárossá ugra Scherhag Józsefet, szertárossá Doka Miklóst jelölték; az egyesület karnagya továbbra is Unger Mór zenetanár marad.

Azután tanácskoztak az egyesületnek legközelebbi programja fölött. Ugy határoztak, hogy egyelőre csak házi estélyeket tartanak, a szezon vége felé pedig egy nagyobb szabású hangversenyt.

Az értekezleten igen lelkes hangulat nyilatkozott meg s a főlszólalók hangsúlyozták, hogy a filharmonikus egyesületnek hozzá kell járulni, hogy Arad, a melynek egy időben oly jelentős és mozgalmas muzikális élete volt, tekintetben ne süllyedjen és ne maradjon hátra.

— Állir a királyról. Bécsből táviratozzák, hogy a tőzsdén ma a király rosszul szullétéről terjedt el hír. Ennek folytán az értékek hirtelen csökkentek. Később azonban megcáfolták a rossz hírt.

— A főigazgató Aradon. Nátafalussy Kornél kerületi főigazgató szombat óta Aradon időzik, hogy az itteni középiskolában a szokásos évi vizsgálatot megtartsa. Szombaton az aradi királyi főgimnáziumnál kezdte meg a vizsgálatot, a melyet ma délelőtt fejezett be, ezután pedig a főgimnázium tanári testületével együtt értekezletet tartott, a melyben örvendetesen és elismeréssel nyilatkozott a testület ügybuzgó működéséről, s örömet fejezte ki, hogy az aradi főgimnázium régi jó híréhez képest most is fejlődés útján halad, a miben Burián János igazgatónak érdemeit méltatta. Ma az állami főreáliskola vizsgálatát kezdte meg, a mely előreláthatóan szombat délutánig tart. Vasárnap délelőtt tartja a főreáliskola tanári karával értekezletét, vasárnap délután pedig folytatja körutját Temesvárra. A két testvérintézet tanári kara Nátafalussy főigazgató tiszteletére ma este a Vass-vendéglőben, holnap pedig Millennium külön termében gyűlik össze együtt vacsorára.

— Katonák esküje. A november 1-én szokásos katonai ujoncok eskütétele megszokott alakjában megfelelő ujoncok hiányában természetesen elmarad. Az önként bevonult ujoncok eskütételére nézve még nem történt megállapodás, hogy azok most esküsznek-e föl, min más években, vagy pedig a kontingensnek sorozás által várható kiegészítése után. A bevonult póttartalékosokat ellenben fölesketik királyra és zászlóra, még pedig szakaszonként. A november 1-én szokások ünnepélyes eskütétel, a tábori pap beszéde az ujoncokhoz mindez elmarad. Mikorra, ki tudná azt ma megjövendőlni?

— Hivatalok áthelyezése. A városházán több hivatali helyiséget cserélnek meg. Az anyokönyveszeti hivatal, mely a földszinten a levéltár mellett volt, felhelyezték az első emeletre a kisterem mellé. Itt az orvosi hivatal egyi szobáját foglalja el s közvetlen összeköttetésben van a kisteremmel, mely ezentúl minde házasságkötés színhelye lesz. Mostanáig csupán nagyobb lakodalmak alkalmával vonult a néssz

nép a kisterembe, míg az egyszerűbb házasságkötések az anyakönyvvezető hivatalos helyiségében folytak. Az orvosi hivatal elfoglalt szobája helyett az *iskolaszék* helyiségeit kapja meg, míg az iskolaszék levonul az anyakönyvvezető eddigi hivatalába.

— **Mangra nem lesz képviselőjelölt.** Legalább egyelőre nem. Azt a Nagyváradról kapott hírt, mintha *Pap János*, a magyar-csékeli, kerület országgy. képviselője, lemondana mandátumáról — maga *Pap János* megcáfolja. Ilyesformán Mangra, ha csakugyan ábrándozik a mandátumról, várni kénytelen.

— **A vásár és a munkaszünet.** A kereskedelemügyi miniszter intézkedésére vasárnapokon, melyek vásári napra esnek, a vasárnap munkaszünet föl van függesztve. E napokon nemcsak az eladás, de az áruk szállítása is meg van engedve. Ez intézkedés értelmében most vasárnap fel van függesztve a munkaszünet.

— **Szelléné fogsága.** A vizsgálati fogságban levő *Szelle Józsefné* ügyét ma kellett volna tárgyalni a nagyvárad kir. ítélőtábla vádlatánacsának. Az ügy Szelléné védője, *Péterffy Antal* ügyvéd felebbezése folytán került a táblához. A jogászörökben nagy érdeklődéssel várták a döntést, mely azonban ma nem következett be. A tábla ugyanis rendkívényileg visszaküldte az egész ügyet valami pótlás végett. A döntés ilyenformán négy-öt napi halasztást szenvedett.

— **Roosevelt a boszniai közigazgatásról.** *Roosevelt*, az amerikai egyesült államok elnöke ma egy újságíróval beszélgetett, mely alkalommal legteljesebb csodálkozását fejezte ki a keleti kérdés rendezése alkalmával Ausztria Magyarország Boszniában elért sikerei fölött, mely országnak fejlődését behatóan tanulmányozta. Az elnök az elhunyt *Kállay Bénit* a legjelentékenyebb szervező tehetségnek mondta. A következő szavakkal fejezte be szavait:

— Mint ember, csak azt kívánhatom, hogy az *Ausztria-Magyarország által Boszniában alkalmazott elvek* minden balkáni államban gyakorlati alkalmazást találjanak.

— **Pör a Szentháromság szobor miatt.** Emeltettük, hogy a *Beschorner A. M.* és fia budapesti rézöntő cég pört indított az aradi szentháromság szobor megalkotója, *Róna József* szobrász ellen visszatartott járandósága miatt. A pör folyamán szükségessé vált annak eldöntése, hogy a szobron levő aranyozás tűzaranyozás-e, vagy pedig egyszerű mázolás. E célból a szobornál ma délelőtt *Kálmán Ferenc dr.* járásbíró helyszíni szemlét tartott s megbízta *Weil Alajos* bádogost, mint szakértőt, hogy az aranyozást vizsgálja meg és nyolc nap alatt tegyen arról véleményes jelentést.

— **A gyula-barakonyi vasút.** A kereskedelemügyi miniszter Gyula város képviselőtestületének azt a határozatát, amelyben a vármege a *gyula-barakonyi* keskeny vágányú vasútra egyenértékű részvények ellenében 200 000 koronát szavazott meg, a belügyi és pénzügyminiszterekkel egyetértőleg jóváhagyta. Már előbb megérkezett a vármegehez a kereskedelemügyi miniszter leirata, melyben helyeslést fejezi ki a vasút tervezése és az építési tőkének az érdekeltségtől való beszerzésére irányuló törekvés felett és kijelenti, hogy hajlandó a vasutat megfelelő, az engedélyezési tárgyalás után megállapítandó állami támogatásban részesíteni.

— **A letartóztatott tartalékosok szabadlábán.** *Német-Bogánban* — mint megírtuk — tegnapelőtt a katonai szemlén letartóztatott két tartalékos katonát, a kik „Hier” helyett „Jelen”-nel jelentkeztek. A német bogáni főszolgabíró ma szabadlábára helyezte mindkettőt. A község-

ben nagy az izgatottság *Putsch* főhadnagy ellen, aki a két tartalékosot lecsukatta. A főhadnagy csak úgy tudta elkerülni a meglin-cseltetést, hogy az oláh csőcseléknek pálinkát és két hordó sört fizetett.

— **Két község pere.** Megemlékeztünk már arról a birtokperéről, mely *Paulis* és *Hidegkuti* község között több mint félszáz év óta folyik, s melyben a gyulai törvényszék van megbízva a szükséges intézkedések megtételével. *Nyisztor Adorján dr.* törvényszéki bíró legutóbbi kiküldetése ismét sikertelen volt, mert a paulisiakat azokat a póznákat, melyeket a mérnökök a határ pontos megjelölhetése végett már régebben feláhitottak, eltávolították, így a vitás terület újból fel kell mérni. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a mérnöki munkálatok fix pontjával a *világosi vár* szolgál, mert a magas hegyen levő várromok egész tisztán odalátzanak. A határvonalat egyébként a két község között öt kilométer hosszan kell megállapítani, a mit igen megnehezít az, hogy a terület egy része most is annyira nedves, hogy a munkások derekig süllyednek a hig iszapba, azért a határcölöpöket csak a fagyos idő beálltával lehet majd elhelyezni.

— **Fadrusz lelkiüdvéért.** Ma délelőtt 10 órakor a budapest-krisztinavárosi plébánia-templomban gyászistentisztelet volt *Fadrusz János*-nak, az elhunyt nagy szobrásznak lelkiüdvéért. A templomot fekete posztóval vonták be, a melyet megtöltött nagy és díszes közönség. A közönség soraiban ott voltak: *Kadosa Lippich Elek*, *Herczeg Ferenc*, *Radnai Béla*, *Tóth István* stb. Az özvegy az első padban ült s az egész szertartás után térdelve imádkozott. A misét *Rostaházy Kálmán* apátplébános szolgáltatta. A rekviem után az özvegy és családja kihajtatott a ke-repesi-temetőbe.

— **A drezdai tapasztalat és a por.** A következő panaszos sorokat vettük: A város legutóbbi közgyűlésén érinteni volt szíves a főkapitány ur, hogy az utcák locsolása tekintetében a drezdai kiállításon érdekes tapasztalatokat szerzett magának. El is mondta, hogy mint tanulta el az utcák locsolásának olcsóbb, kevesebb vizet és munkaerőt pazarló módját. Ez mindenesetre örvendő, de Arad 52.000 tüdejének viselőire mindenesetre kívánatosabb lett volna, ha olyasmit tapasztalt és érvényesít vala a főkapitány, a mi a port meg is szünteti. Így például most, ős derekán a főtéren és mellékutcáin oly nagy a por, hogy az egyeseken tüdőgyulladás. A ki pl. ma délután a *Vörösmarty-utcából* a *Bockó-utca* felé nézet, alig láthatott valamit a sűrű porfelhőtől. Igaz, hogy ma a vásári forgalom is növelte a port; de hol áll megírva, hogy Aradon azért tartsanak vásárt, hogy az az egészséget rontsa. Erre kérünk valamit a drezdai tapasztalatokból, különben ez elszaporodott tüdőbetegekre való tekintettel újabb tanulmányokra küldhet a város megbízottakat: hogy tanulmányozzák azokat az intézményeket, a melyek nyomán Aradon a mind szükségesebb tuberkulózis szanatóriumot felállítsák. A mostani por nagyon siettetni ezt a higienikus intézményt. Tisztelettel egy *valaki*, aki a sors különös szeszélye folytán Aradon kénytelen élni.

— **A párbaj-vétek.** A Berlinben üléselő német biradalmi evangélikus főzsínat ma olyan határozatot hozott, melyben a párbajt véteknek minősíti.

— **Tizenegymillió örökség.** Nem amerikai örökségről van szó, Budapesten történt, hogy ez a több milliónyi vagyon gazdátlan maradt. Persze csak ideiglenesen, addig csupán, amíg a bíróság szét nem osztja az örökösök közt. A mult héten halt meg a fővárosban öz. okányi *Schwarz Ábrahám*. Az agg matróna végrendeletét, melyet 14.000.000 koronát kitevő vagyonáról készített, az ötödik kerületi járásbíró-

ságnál *Mikinszky* bíró hirdette ki. Schwarz né minden vagyonát hét gyermekére testálta, senki másról meg nem emlékezett. Az örökösök: leányai *Herzfelder Manóné*, *Kepich Emilné* és *Cahn-Speyer Lajosné*, továbbá fiai: okányi *Schwarz Ignác*, *Jakab*, *Lajos* és *Samu*, illetőleg az utóbbi elhalálozván, annak özvegye. Először intézkedése az elhaltak, hogy ingatlanból a cséffai, okányi és fegyverneki birtokokból az örökösök egyenkint 800.000 korona értékű részt kapjanak. Azonul egyenlően osztzkodnak a készpénzen, értékpapíron és a többi ingatlanon, kivéve a *Zrinyi-utcai* palotát. Ezt a palotát az örökösök „kisorsolni” rendeli s az örökös, aki elnyeri, a többi hat testvérnek 40—40.000 koronát tartozik kárpótásul adni. A végrendelet még 1894-ben készítette *Schwarz Ábrahám*né, akiről érdemes megjegyezni, hogy dacára a millióinak, *irni nem tudott*. Még a nevet se tudta leírni. Így hangzik ugyanis a végrendelet utolsó pontja: Az „*irni nem tudó örökös*” nevet aláírta *Berkovics Ferenc dr.* nagyváradai ügyvéd. De fő, hogy ott van a milliómos örökösök keze keresztvonása.

— **Károly főherceg dsidás hadnagy.** Bécsből táviratozzák, hogy a király *Károly* főherceget, *Ottó* főherceg tizenhét éves fiát az első számú dsidásrezred hadnagyává nevezte ki.

— **A zsurnalisztika gyásza.** Budapestről táviratozzák, hogy *Lichtenstein Lajos* a *Pester Correspondenz* című német nyelvű félhivatalos politikai nyomatos újság szerkesztője, ma meghalt.

— **Megakarta ölni a szeretőjét.** *Kovács Bertalan* rovtott multu budapesti kereskedő, aki egyszer s mindenkorra ki van tiltva a fővárosból és a főváros környékéről, titokban *Erzsébetfalván* élt a szeretőjével: *Hannuska* Marianával, a valamikor gyönyörű szép tót leánnyal. A szerencsetlen leány azonban hólyagos himlőbe esett és arca teljesen elrutult, *Kovács Bertalan* ezért megunt az ő szeretőjét. Szabadulni akart tőle, de bár ütötte-verte a leányt, az kutyahűséggel ragaszkodott kegyetlen kinzójához. Ma éjjel aztán a brutális ember megakarta fojtani a szerencsétlen leányt, akinek segélykiáltására előfutottak a szomszédok és kiszabadították a gyilkos szándéku, rossz ember kezéből. A gazember megugrott a helyszínéről, de a csendőrség letartóztatta és bekísérte a pestvidéki törvényszék fogházába. Szegény *Hannuska* Marinak pedig, ha a tükörbe néz, eszébe juthat a keserű igazság, hogy mindenféle szerelemnek vége szokott lenni!

— **Letartóztatottügyvéd.** Bécsből táviratozzák: *Guttman Emil dr.* helybéli ügyvédet ügyvédi minőségében elkövetett hűtlen kezelés miatt letartóztatták. *Guttman dr.* bűnös manipulációját saját bevallása szerint 73.000 koronára rugnak.

— **Cigányribillió.** Ma reggel 8 órakor Budapesten a Ferenfvárosban hazafelé tartott a *Rács Elek* bandája. Mikor az *Erkel-utca* és *Lónyai utca* sarkára értek, valamin összekü-lönbözött a társaság, amiből verekedés lett. A cigányok botokkal támadtak egymásra, mire az elősiető rendőr bevitte az egész társaságot a IX. kerületi kapitányságra. Minthogy pedig az összeröfönt társaság könnyebb sebeket ejtett egymás fején, elő kellett hívni a mentőket, akik bekötötték a cigányokat. Természetesen megbüntetik őket utcai botrány csinálásért, amely botrányoknak persze nagy néző közönsége került az utca népéből.

— **A kisasszony cseléd.** Budapestről jelentik: *Borbát Anna* 16 éves cselédleány *Szalay János* Izabella-utcai korcsmárosnál szolgált rövidebb idő óta. Szalaynak pénzre lévén szükségére, kihozott a takarékból 5000 koronát és azt e y fiókba elzárta. Ezt látta *Borbát Anna* és megszálta a lelkét az ördög. Elhatározta, hogy ellopja a gazdája pénzét. Egy örízetlen pillanatban feltörte a fiókot, amelyben a pénz volt és kivette belőle az 5000 koronát. Nyomban ezután a lopott pénzzel vásárolni indult. — *Cifra ruhát, tulipiros kendőt, színes szalagot, kisasszonyos bluzt* vett egy ke-repesi-uti üzlet-

ben, ahol gazdája följelentésére a detektívek éppen akkor csípték el, mikor a divatüzletben a lopott pénzből 200 koronát már elköltött. A tolvaj családleányt letartóztatták.

— **Margit olasz királyné ruhái.** Fejedelmi hölgyek rengeteg pénzösszeget költenek toiletekre, de egy európai uralkodónak nincs olyan káprázatos garderobja, mint Margit olasz anyakirálynénak, a szerencsétlen véget ért Humbert olasz király özvegyének.

— Margit királyné ruháit, bármilyen pompásak és drágák is azok, csak ötször viseli. Az ilyen elviselt ruhákat azután komornáinak ajándékozza, akiknek óriási jövedelmük van a sok ajándékból, mert gazdag angol és amerikai hölgyek mind megveszik az olasz királyné ruháit és óriási összegeket fizetnek értük. — Egy ismert francia színész nő mindig büszkén mutogatta ismerőseinek egy csodaszépen himzett atlaszszal bevont karosszékét, a melynek atlasz áthuzatja Margit olasz anyakirályné egyik estélyruhájából került ki. A királyné, ha el is ajándékozza ruháit, a csipkéket mindig megtartja, úgy, hogy menyének, Helena olasz királynénak csipkegyűjteménye után az övé a legpompásabb. Ebben a gyűjteményben többek közt egy csipkekendő van, amelyen hosszú éveken át dolgoztak. Ez a zsebkendő, amelynek százötvenezer frank az értéke, olyan könnyű, hogy a súlyát meg sem érzi az ember, ha a kezében tartja és oly finom, hogy összehajtogatva betehető egy olyan skatulyába, amelynek alakja és nagysága a babbüvelynek felel meg.

— **Mindszentre koszorúk Porternél.** Mindszentre gyönyörű koszorukat lehet kapni Porter Vilmos Nagy Aruházában Aradon, a Szabadság téren. A koszorúk árai a következők: 50, 90, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 forint. Vidéki rendelések félóra alatt intézettek el, a legnagyobb figyelemmel. A koszorúk Porternél rendkívül szépek és olcsók. Cipőkészlet is a legközelebbi választékot nyújtja, úgy, hogy a legelegánsabb úri közönséget is kielégítheti. Nincs oly üzlet Aradon, ahol ennél finomabb, tökéletesebb szabású lábbeli kaphatók volna. Az árak pedig határozottan versenyen kívülnek mondhatók. A fényképezkedvezmény is igen ajánlatossá teszi a bevásárlást.

— **Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő.** 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink szíves tudomására** hozzuk, hogy **Révész Nándor** könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A vajgyár megnyitása.

(Műszaki szemle.)

— Az *A. adó Közlöny* tudósítójától —

Arad, október 29.

Az aradi vajgyár a mai nappal megnyitott. A hivatalos megnyitő november hó 3-án, délelőtt fél tizenkét órakor lesz, mely napra a már kitűzött november 1-ről halasztották el. Az ünnepes megnyitáson részt fog venni a földmívelésügyi miniszter képviselője is.

A gyár üzembehelyezését ma műszaki szemle előzte meg, melyen jelen voltak: **Savlot Domokos** főkapitány, **Posgay Lajos dr.** főorvos, **Virág Lajos** főmérnök, **Stengl Andor** iparfelügyelő, **Szankovits Milos** tűzoltó főparancsnok, **Maszig Emil** rendőrhadnagy, mint az iparhatóság képviselője, **Binge Adolf** tulajdonos és a tulajdonos jogi képviselőjében **Deutsch Izsó dr.**

A bizottság megtekintette a gyár berendezését, a főorvos megvizsgálta a vajat. Semmi kifogásolni valót nem találtak, s így az üzembe helyezésre megadták az engedélyt. A gyár vajterméke holnap, pénteken kerül először a piacra.

A legújabb gyár a radnai-ut 22. szám alatt van s szuterren helyiségeket foglal el. A köpülőket, s a jéggyár készülékeit harmincöt lóerejű gép hajtja. A tejet a gyár számára tizenhat aradmegyei tejszövetkezet szolgáltatja.

A gyár állami kedvezményt fog kérni. Ez

íránt azonban még nem történtek lépések, hanem majd csak az üzembe helyezés után fordulnak az államhoz támogatásért.

Itt megemlítjük, hogy **Weinstruck Gusztáv**, a gyár eddigi tulajdonosa engedélyért folyamodott ma a városhoz, hogy a már megnyert telepengedélyét **Binge Adolfr** ruhazza át.

TÖRVENYKEZES.

§ **A glogováci fnskola.** Imeretes az a bűnpör, melyet **Niedermayer János** volt glogováci tanító folytatott **Orodi Nándor** nyug. glogováci jegyző és **Straub Péter** bíró ellen, rágalmasz miatt. A panasz az volt ellenük, hogy **Niedermayer** tanítót feljelentették az aradi főszolgabírónál, mert a tanító, a ki a községi fnskola kezelésével volt megbízva, a fnskola termékeit a községi szabályrendelet ellenére nem közárverésen, hanem a községi előjárás engedélye nélkül, bár elszámolási kötelezettséggel, a saját céljaira fordította. A főszolgabíró megindította a vizsgálatot s miután kiderült, hogy éveken át a fnskola kezelője mindig ezt a gyakorlatot követték, a tanító ellen beszüntette az eljárást. **Niedermayer** ezek után rágalmaszért és becsületsértésért az ügyészségnél feljelentette **Orodi Nándort** és **Straub Pétert**. Az aradi törvényszék **Straub Pétert** száz, **Orodi Nándort** kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Felelbezés folytán az ügy a nagyváradi tábla elé került, mely **Straub** büntetését negyven, **Orodi**ét nyolcvan koronára szállította le. A felek újra felelbezték és a kuria a minap hozott ítéletével **Orodi** is, **Straub** is a vád és következménye alá **felmentette**. A kuria indoklásában kiemeli, hogy az előjárás teljesen jóhiszeműleg járt el, mikor a tanítót, aki a községi szabályrendelet ellenére vásárolt magának a fnskola termékeiből, a főszolgabírónál köteleességszerűleg feljelentette.

— **A temesvári törvényszék szenzációja.** **Szalacz Béla**, a temesvári kir. törvényszék elnöke erélyesen folytatja **Csiszár Béla** törvényszéki bíró ellen a fegyelmi vizsgálatot. A szenzációs ügyben ma lényeges fordulat állott be. Az ismeretlen jogosultak érdekében kirendelt ügygondnok, **Dobrov Ede dr.** ügyvéd ugyanis a délelőtti folyamán megjelent az elnöknel és okmányokkal igazolta, hogy ismeretlen jogosultak érdekében csak két végzéssel lett ügygondnokul kirendelve, a többi esetekben pedig régi letétekhez jogot tartók képviseletében járt el mint ügyvéd és a bírósághoz benyújtott szabályszerű kérvény folytán hozott végzés alapján vette fel az összegek legnagyobb részét. **Dobrov** ügyvéd, mint kirendelt ügygondnok, ma a kapott két végzésre való hivatkozással, a határidő előtt és a bíróság felhívása nélkül, beterjesztette számadását és közel **hatezer korona készpénzt helyezett letétbe** a kir. adóhivatalnál, miután a jogosított feleket kipuhatolni nem sikerült. **Dobrov** igazolta azt is, hogy a hozott végzés alapján, mint ügygondnok, feivett két, mintegy 3500 koronáról szóló takarékpénztári könyvecskét is, melyek azonban teljesen értéktelenek voltak, mert az illető pénztintézet még 1878. évben megbukott. **Mig** tehát **Dobrov** ügyvéd teljesen tisztázta magát, a **Csiszár** bíró ellen elrendelt fegyelmi eljárás beszüntetése immár lehetetlenné vált. A vizsgálat befejezése után a kir. ítélettábla fegyelmi tanácsa elé kerül az ügy.

IDEGENEK ARADON.

— Október 28. —

Fehér Kereszt szálloda. **Dózsa János** kereskedő Bécs. — **Keppich Ödön** birtokos Hosszupálya. **Cserny János** kereskedő Triest. — **Nyári Géza** utazó Budapest. — **Ruttkay Károly** ezredes Szeged. — **Schwarz L.** földbirtokos Szeged. — **Bider János** kereskedő Oravica. — **Gottesman A.** ellenőr Budapest. — **Hauser Antal** kereskedő Kassa. — **Schwarz Dávid** utazó Bécs. — **Deutsch Miksa** lókereskedő Budapest. — **Hirsch Miksa** utazó Bécs. — **Kronberger Antal** kereskedő Budapest. — **Ur-**

ősn Miksa kereskedő Budapest. — **Rosenwasser Jenő** kereskedő Bécs. — **Komlós Gyula** utazó Budapest. — **Szabó József** magánzó Budapest. — **Werkovits I.** kapitány Szeged. — **Friedmann Gyula** birtokos Nagylak. — **Friedmann C.** utazó Budapest. — **Farkas Pál** utazó Budapest. — **Grotha Adolf** magánzó Pozsony. — **Nagy Akos** kereskedő Budapest. — **Ortwald Sándor** kereskedő Budapest. — **Bauer Mihály** kereskedő Budapest. — **Eiferman Zsigmond** kereskedő Budapest. — **Csutka Ignác** kereskedő B.-Csaba. — **Chaulbeck János** kereskedő Eszék. — **Ulrich Antal** kereskedő Bécs. — **Csernovits Jenő** birtokos Kolozsvár. **Csillag József** utazó Bécs.

Biztos állás!!!

Dr. Vaszkó György és Gilányi János Vezérkönyv az általános műveltség terjesztésére című munka az, melynek segélyével bárki, egyedül minden más könyv nélkül képes arra, hogy rövid idő alatt a polgári 4 osztályából **sikeresen** tehessen vizsgálatot. Mindazoknak tehát, kik a minősítést elnyerni óhajtják, melyre a kvalifikációra való előrehaladásban szükségük van, vagy maguknak biztos jövőt kívánnak szerezni, ajánljuk azonnali megvételre a

„Vezérkönyvet,”

melynek segélyével biztosan célt érhetnek.

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János (Templom) és **Kazinczy-utca sarkán.**

Ára 8 korona. — Vidékre bérmentve.

Vasúti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.08
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.50
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felé:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.48
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.50
Szeged felé:		Szeged felé:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.38
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.38
Brád felé:		Brád felé:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56
		Pankotáról sztv. este	9.20

Motormenetek

Arad—Városháster és Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel	8.04	Mezőhegyes felől reg.	6.48
Battonya felé d. u.	12.01	Battonya felől d. e.	11.30
Mezőhegyes felé este	5.29	Battonya felől d. u.	4.01

Arad—Uj-Szent-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg.	7.13	Kétegyháza felől d. e.	12.—
Kétegyháza felé d. u.	12.50	Kétegyháza felől d. u.	5.58

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: **Guttman Zsigmond**, Prága. — **Köhler Gyula** Kremsier. — **Pick I. P.**, Neustadt. — **Kohn I.**, Bécs. — **Harti Keresztély**, Paternion. — **Kohn Lipót**, Bécs.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 29

Déltársaság. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngye. Lanyha irányzat mellett 17,000 métermázsa került forgalomba, 2 1/2 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek bágyadtak. Időjárás szép.

Készlet. Berlin 1/2 magasabb, Páris 10 olcsóbb.

Zárás 12 órakor

Buza 1904. áprilsra	7.68 — 7.69
Rozs 1904. áprilsra	6.58 — 6.59
Zab 1904. áprilsra	5.58 — 5.60
Tengeri 1904. áprilsra	5.30 — 5.31
Repece 1804. augusztusra	11.08 — 11.09

Zárás 6 órakor

Buza 1904. áprilsra	7.68 — 7.69
Rozs 1904. áprilsra	6.57 — 6.58
Zab 1904. áprilsra	5.58 — 5.59
Tengeri 1904. áprilsra	5.28 — 5.29
Repece 1904. augusztusra	11.08 — 11.09

Szeszület.

— Október 29. —

Mai jegyzésk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, belcérte 70 korona fogyasztási adót.

Szérlési mérések: 12'80—13'— korona mmásánken.

CSARNOK.

Alkony.

Irtá: Gömbözné-Galamb Margit.

(Folytatás)

De egyszer — és most hirtelen felbukik lelkében annak a napnak emléke — elárulta magát. Ugy volt, hogy Radó nagy külföldi utra indul, és bucsuzni ment hozzájuk. Marianne egyedül volt. Erősen tartotta magát, vissza fojtotta minden fájdalomát, csak az arca sápadtságán, meg az ajka reszketésén nem bírt uralkodni. A férfi ezt észre sem vette, mert őt is meghatotta, hogy ebből a kedves kis körből, a hol a nagyvilági lehaságok után mindig megtisztul a lelke, most önkényesen száműzi magát. Mikor utoljára kapcsolódott össze a kezük és tekintetük, a tenger-mély kék szemek csodálkozva akadtak meg Marianne könyes arcán. A nevéen szólította. Gyöngyösz, elfogódva. Az asszony pedig elfordította fejét, talán abban a percben rázta meg lelkét életében először a titokzatos erő, az ég és föld megszentelt és bünnös szövetsége: a szerelem.

Szóval, csodálkozva, megilletődve nézte, nem talált hozzá szót. Aztán zavartan, a nélkül, hogy tisztázták volna a félig tudott, félig sejtett érzéseket, váltak el egymástól, hogy évekig ne találkozzanak. Radónak álmaiban eleinte meg-megjelent az a könyes, halvány arc, de aztán egészen elfeledte.

S az asszony? Most látja először azóta. Az ura halála hírére külföldön vette, onnét küldte részvétét is, s most, hogy újra találkozik vele, meglepi szépsége, megzavarja szeméinek ragyogása, csodálkozik halgatag ajka beszédes mosolyán, és — nem bírja a szemét levenni róla.

— Végre megszoríthatom a kezét! — szölt hozzá melegen, mikor egy alkalmas pillanatban hozzájuthatott. — Tudja-e, Marianne, hogy nem akartam hinni a szeméimnek, mikor megpillanatottam. És azután, hogy legyőztem kételyemet, nem volt más gondolatom, csak feljutni mellé, hogy megkérdezzem: nem felejtette-e még el régi barátját, a kinek mindig megengedte a kegyet, hogy egyszerűen csak a nevéen szólíthassa?

— És a kinek, ha utjába nem kerülök véletlenül, nem jutott volna eszébe magától még a neve sem, — feleli könnyű mosollyal az asszony.

— Ne legyen igazságtalan. Én nem felejtettem el soha, előttem most is az a perc, mikor elbucszunk.

— Minek hozza fel? — vágot szavába hirtelen a nő. — Én elfeledtem már mindent, és nézze, a mint megváltozott alakom, a mint megváltoztak tán a vonásaim is: úgy lett a lelkem is mássá. Kicsérélődött, átalakult. Csak a nevem a régi, de nincs egy idegszálam, nincs véremnek egy cseppje, testemnek egy parányi

rostja, lelkemnek nincsen egy elröppenő álma, nincs egy halvány illúzióm, a mi a régi volna bennem. Tudatomban valahol — az is elfeledve félig — él még tán egy megfakult emlék, de mire volna jó kísértetekről beszélni ebben a milieuban, a hol a jelennek él mindenki, a ki csak él? A jelennek apró örömei — az az érzést tagadó hitvallásom — többet ernek a mult káprázatánál, és a mi multunk, Géza — csendesen, megbékülve nevetett — a mi multunk még emlékekben is nagyon-nagyon szegény. Beszéljen arról — tette hozzá vidáman — merre járt utazásaiban és hogyan szórakozott itthon az utolsó év alatt, míg úgy elkerülte a házat, a hova valamikor mégis csak szívesen járt.

— Tudom, hogy hibás vagyok, de vannak mentségeim.

— Felmentem az igazolás alól. Láthatja, szívesen fogadtam így is közeledését.

— Igen, Marianne, igaza van, maga nagyon megváltozott!

— Csakhogy észre veszi.

— Szébb, ezerszer szébb, de a szíve.

— Nincs, az nincs. . . ugy-e, hogy igazam van? — kérdi diadalmasan. — És így könnyebb is az élet. Semmi nem fáj, s az jó, olyan jó. Semmi nem foglalkoztat sokáig, soha sincs mult, mindig csak jelen. A tegnap benyomását elmossa a ma, a maé, a holnap. Összes törekvésem, hogy az a pillanat, a mely az enyém: lehetőleg kellemes legyen. A lelkem, higye el, csak olyan, mint a többié, a kiket maga soha sem tudott nagyrabecsülni. Az agyvelőmmel élek, az csiszolódik, gazdagul, talán érez is a szívem helyett, de a lelkemben koldus vagyok. . . Es még csak nem is tagadom, talán dicsekszem is vele. Mi bánom én? Cinikus vagyok.

— Marianne, — mondja nagyon komolyan, csaknem szomorúan a férfi, — én ismertem, szerettem egyszer egy édes, jó kis asszonyt, a ki barátjának fogadott engem, s a ki most, a mikor látja, hogy teljes szívvel közeledem hozzá, gunyt űz belőlem, sőt, a mi megbocsájtathatlanabb: gunyt űz önmagából is. Lehetséges-e, hogy a saját érzéseit mondta most nekem, lehetséges-e, hogy az az ajak, a mely csak áldás és imát tudott, most merész szóval hirdeti a lelke cinizmusát? Mit akar velem? . . . En is a pillanat embere vagyok, egy pillanat hatalma alatt örültségekre kész; maga még nem ismer engem! Látta, most is, hogy megláttam, elég volt egy perc ahhoz, hogy megtanítson rá: imádom így is, mindenképpen! A közelsége meghat, zavarba ejt, és itt állok előtte most is, még jobban megbabonázva, mint akkor, midőn bucsuszavamra elfordította tőlem tekintetét. Az a perc azóta szüntelen tart, a mi közbe esett, az csak felesleges, elfecsérelt ideje életemnek. Hogy átéltem mégis: vétkeztem vele, de legfőképpen önmagam ellen, jól tudom. Mi állhat köztünk ma már? Imádkozza vissza a régi énjét, s engedje meg, hogy megtanuljak a lábainál imádkozni én is.

(Vége következik.)

Nemzeti színház.

Bérlet 30. sz.

Páros.

Pénteken, 1908. évi október hó 30-án:

Magyar dal.

Melodráma élőképkel, karokkal és dalokkal. Szövegét írta: Herodek Sándor. Zenéjét szerette: Kerner Jenő.

A költő . . . Simon Jenő.

A cigányélet.

Eredeti életkép a cigányéletből, dalokkal és tánccal, 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerette: Dankó Pista.

SZEMÉLYEK:

Tollas Zsiga	Füredi J.	Csicsó Gyula	Bónis Lajos.
Dadó Rózsi	Bácsné.	Dudrai Matyi	Juhász S.
Lajos, fiuk	Simon Jenő.	Szűcs Gábris	Németh J.
Marcia	Karácsonyi.	Figyelmes	Győre Alajos.
Darázs Etel	Gazdi A.	Kacsari	Juhai József.
Lajos, fia	Kley Margit.	Kakuráné	Pajor Agnes.

Cigányverseny.

Györgyevits Mita temesvári és Purcsi Károly makói zenekara között.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NAPIREND.

Október 30. Péntek. Róm. kath. naptár: Kolos. — Protestáns naptár: Kolos. — Görög-keleti naptár (október 17.): Ozeás próféta. — A nap kel 6 óra 27 perckor, nyugszik 4 óra 28 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Reklia-muzeum helyisége mellett lésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra áldott táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, északon elvélve csapadék, keleten éjjeli fagy.

Október 31. Az aradi athletikai klub választmányi ülése este 6 órakor.

NYILTÉR.*

!! Színház után friss csapolás !!

MA ESTE

a „Vadászkürt“-ben

(Zrinyi-utca 1. sz.)

nagyszerű

HALESTÉLY

tartalék.

Lesz halászlé, halpaprikás, rántott halak, rostos sült süllő, tok, fogas vaiban és kecsége. Pompás turos csusza.

Friss schweehati sör csapolás.

Különbéle fajborok.

Magyar és francia pezsgőborok.

Számos látogatásért esd

Kolbai István,
vendéglős.

Gergely Vilmos zenekara hangversenyez.

Dr. Horváth Kornél
Lakását

az ujonnan épült

2310

Neuman-féle palotába (Andrássy-
tér 24—25. szám)

helyezte át.

Értesítés.

Van szerencsém a t. c. közönség szives tudomására juttatni, hogy a Nagy Lajos által bérben birt Központi szálloda épületében levő

kávéház és étterem

vezetését átvettem és megnyitottam.

Midőn ezt észem, kötelességemnek tartom a nagyérdemű helyi és vidéki közönségnek az eddig irántam tanusított támogatásért köszönetemet nyilvánítani. Egyben kérem, hogy jövőre új vállalatomat is pártfogásába vegye.

Törekedni fogok elsőrendű kávéházi italok és az étteremben Dréher-féle kőbányai sör, a legjobb hegyaljai karcos, kitűnő asztali fehér és vörös borok, magyar és francia pezsgők, pontos kiszolgálás és mérsékelt árak mellett, vendégeim teljes megelégedését kinyerni.

Elfogadok megrendeléseket, bankettek és lakodalmakra a legegyszerűbbtől a legfinomabb összeállításban, a legolcsóbb árak mellett.

A termek hangversenyek, társasestélyek és bálak megtartására, méltányos árak mellett kaphatók.

Havi étkezésre előfizetéseket elfogadok.

Kiváló tisztelettel:

Weisz Ignác.

2308

23700—1903.

Hirdetmény.

A folyó évi szeptember hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által szerkesztett összeírás jegyzék 6 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899-iki XXV. t.-cz. 17. § a és az erre vonatkozó utasítás 17. § a értelmében 1903. évi október hó 30-ik napjától november hó 6-ik napjáig bezárólag számítandó 8 napra a fogyasztási adófelügyelő-

ség hivatalos helyiségében közszámlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Radó Ignác, Klug Józsefné, Holló Józsefné, özv. Quirini Lajosné, Rózsa Péterné és Lisinszky Lajosné, a kik italmérési engedélyt kaptak nem csak megtekinthetik, hanem az érdekelteken kívül az aradi ipartestület és kereskedelmi testület is nyújthat be a város fogyasztási adófelügyelőségénél észrevételeket.

Arad, 1903. évi október hó 19.

A városi tanács.

Magy. kir. államv. üztv. Aradon.

28765—1903. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Pályafenntartási fák szállítása iránt)

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1904. és esetleg a következő 1905. és 1906. években szükséges pályafenntartási fák szállításának biztosítá-ára ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1904. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemlíthető, vagy lejjebbithető, a következő:

Jegyenye fenyő deszka 2065 m³.
Lucz fenyő deszka 970 m³.
Tölgyfa deszka 14 m³.
Szalmetszetlen jegyenye fenyő deszka 587 m³.

Vágott lucz fenyő fa 1299 m³.
Faragott jegyenye fenyő fa 120 m. hossz 3659 m³.

Faragott jegyenye fenyő fa 180 m. a felül 1366 m³.
Faragott tölgyfa 70 m. h.-ig 2192 m³.

Faragott tölgyfa 120 m. h.-ig 806 m³.

Faragott tölgyfa 120 m. h. felül szükség szerint.

Kerítés sűrítési lécz tölgyfából 14 m. h. 4400 drb.

Kerítés sűrítési lécz puhafából 14 m. h. 20500 drb.

Metszett keményfa lécz 102 m³.

Metszett puhafalécz jegyenye fenyőfából 783 m³.

Kerítési oszlop tölgyfából 1500 darab.

Erdel fenyő palló 09 m³.

Jegyenye fenyő palló 2477 m³.

Szalmetszetlen jegyenye fenyő palló 460 m³.

Tölgyfapalló 860 m³.

Vörös fenyő palló 18 m³.

Puhafa rud 82 m³.

Kerítési rud tölgyfából 50 mm. átm. 4500 fm.

Kerítési rud tölgyfából 80 mm. átm. 7700 fm.

Kerítési rud puhafából 80 mm. átm. 11800 fm.

Tölgy száifa 126 m³.

Puha száifa jegyenye fenyő fából 530 m³.

Puha száldeszka 1950 drb.

Fedő zindely 470 mm. hosszú 193000 drb.

Ezen biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a m. kir. államvasutak ellen

semmi néven nevezendő igényt nem támaszthat.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék ajánlati minta, és pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek csakis készpénz fizetés ellenében a m. kir. államvasutak nyomtatványtárából (Budapest, Andrássy-ut 73/75. st. alatt) 50, illetve 30 filléryi áron szerezhethők meg.

A megrendelendő fák szállítása minden év február havában megkezdendő és ugyanazon év május hó végéig fejeződő be.

Az ajánlatok fölötti határozat hozatal, illetve a szállítás odaítélése az ajánlat felbontásától számított 25 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlatimintánteendők.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint az épület és vágott fák szállítására vonatkozó 143689/902. számú különleges feltételek értelmében eszközlendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírott üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ivankint 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen külczimmel: „Ajánlat pályafenntartási fák szállítása iránt 28765—903. számhoz” 1903. évi november hó 10-ének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők. Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi november hó 9-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Kelt Aradon, 1903. évi október havában.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Minden ősz hajeredeti színét és ifjúkori szépségét visszanyeri a **Hajós-féle****HAJ REGENERATOR**

használatát által;

nem festi a bőrt és a fehéreneműt nem piszkítja.

Egy üvegnek az ára 1 kor. 20 fill.

Szép, tartós feketére azonnal fest

minden haját a

Hajós-féle Hajfestő,

a szín le nem mosható. Ára 2 korona.

Gummi különlegesség (óvszer),

valódi amerikai specziálítás.

126

Egy eredeti légmentesen elzárt dobozban 6 darabban 2 korona.

Fenti készítmények kaphatók egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Mélyen tisztelt hölgyközönség figyelmébe.

Füzőraktárunk tulhalmozottsága folytán raktáron levő

divatos füzőinket**félárban árusítjuk.**

Kérjük helybeli, ugyszintén vidéki tisztelt vevőinket áraink olcsóságáról meggyőződni sziveskedjenek.

Mérték utáni rendelések rövid idő alatt eszközöltetnek

Brassay Testvéreknel

Aradon, Forray-utca.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Egy intelligens uri leány**

üzletbe mint elárúsítónő ajánkozik.
Czím a kiadóban. 2298

Weitzer János toll.

Doboza
2 kor. 40 fill.

Nikkelezett acélból 2282

Kaputató: **Ingusz I. és Fiánál.**
Telefon 517.

Következő lapok

november hó elsejétől a Jappán kávéházban a pénztárnál fél árban előfizetésre kaphatók: 1 Budapesti Napló, 1 Budapesti Közlöny, 2 Budapesti Hírlap, 1 Pesti Napló, 1 Magyarország, 1 Független Magyarország, 1 Magyar Szó, 1 Egyetértés, 1 Ellenzék Kolozsvár, 1 Francia Illustration, 1 Kakas Márton, 1 Borszem Jankó, 1 Wiener Karikaturen, 1 M. Figaro, 1 Intersantes Blatt, 1 M. Fliegender. 2305

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

**Pénzt,
sok pénzt,**

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztoságosan minden szakismeret nélkül. 2026

Küldje be címét B. 936. jelige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Két szobás udvari lakás

november 1-től kiadó. Csiky Ger-
gely-utca 18. szám. 2269

Egy jó családból való

uri leány, vidékre uri családhoz házvezetőnőnek, esetleg gyermekek mellé ajánkozik. Czim „P. E.” jelige alatt a kiadóban. 2309

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek készpénzért a legmagasabb árban megvételnek vagy más új tárgyakra átcsereletnek. 1897

— Kéretik kísérletet tenni. —

Kitűnő minőségű

és jól elálló burgonya van eladó bármily mennyiségben mázsaszámra. Arad, Nagykörut 1. szám alatt. 2311

Telefon 242. sz.

Lakás változtatások

alkalmával

villanyos-csengő

átalakításokat

és 2071

újberendezéseket

gyorsan és pontosan végez

Kalmár * *

*** * József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Központi kávéházzal szemben.

Alkalmi vétel.**A Ferencz-téren**

a vásár tartama alatt

majolika, terakotta, porcellán

tárgyak 2306

óriási választékban, jutányos áron kaphatók.

HIMLER R.

KINTZLER ZOLTAN

Gronometter műrás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 1831

Pontos és szolid kiszolgálás!

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári áron.

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1418

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogad-
tatnak.

Sürgős figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

kilónként 10—36 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt, avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük czégünknel próbát eszközölni. 1427

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

R U M

legfinomabb minőségekben s igen jutányos áron mellett.

Van szerencsénk a t. vevőközönséget értesíteni, hogy üzletünkben szenvedett **tüzkárunk** liquidatioja befejezést nyervén, **sérült és sértetlen árúkból** álló raktárunkat és pedig különösen:

czérna-vászon, asztalneműek, ruhakelmék és selymekből

álló dus választékunkat **igen olcsó** áron t. vevőink rendelkezésére bocsátjuk.

Tisztelettel

ROSENBLUH H. és TÁRSA.